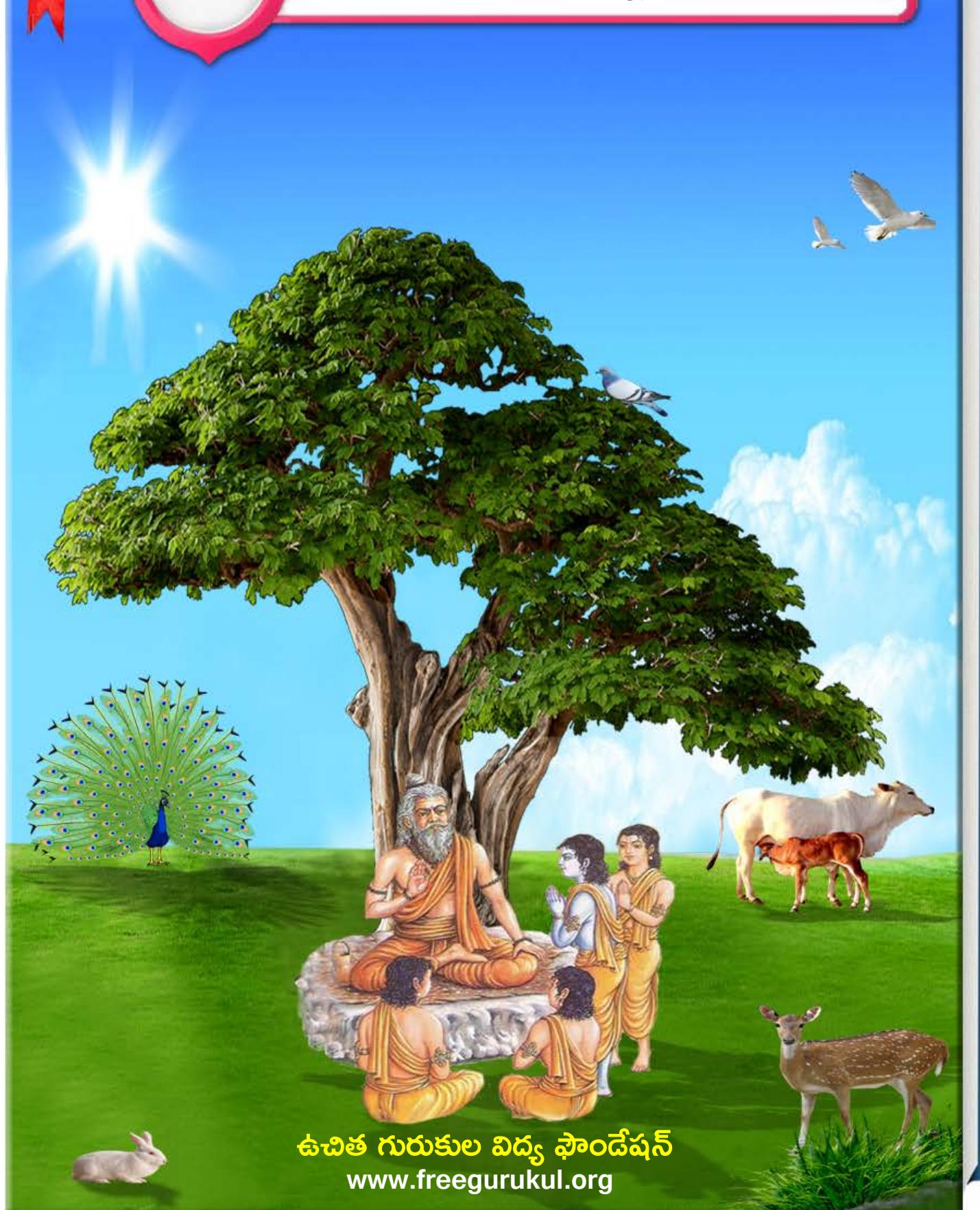

ఉప వేదాలు

సిరి మువ్వులు

ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దిక్షితాముహ్రి

గురు వెన్కటేశ్వర ముహ్రి

గురు శుక ముహ్రి

గురు నారద ముహ్రి

గురు వాస్తవికీ ముహ్రి

గురు కృప

శంకరాచార్య మధ్యమం

గురు దివిదాస్

గురు కశ్చేర్ దాస్

గురు తైతిశ్య మహా ప్రథము

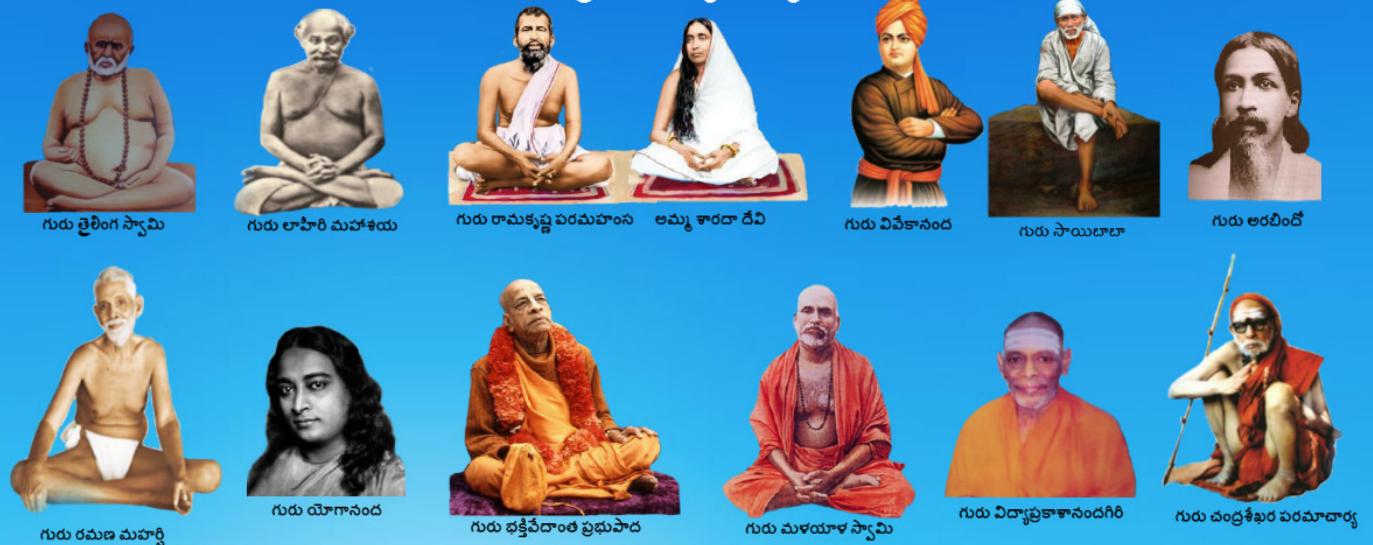
గురు నాన్క్

గురు రామచేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మండ్ర స్వామి

యోగి మేమన

అస్క్రూదాచార్య పర్యంతాం

గురు రమణ ముహ్రి

గురు యోగానంద

గురు శక్తివేదాంత ప్రథమాద

గురు మాయాశ స్వామి

గురు విద్యాత్రికాసందగిరి

గురు రంద్రశేఖర పరమామార్య

పందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ (డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకలించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియజేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ పొందేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్కరణ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు ప్రాసినట్టయితే లేక సేకరిస్తే మాకు తెలియజేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిజేయటకు, భాగస్వామ్యం ఆగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రభించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, బిగుమతి(డోస్టోప్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ అప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తిజ్ఞానం, ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలోని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైట్ అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకోన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేబి ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందలికి అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పొద సమర్పణమన్న

ಭಾರತ ಪ್ರಭುತ್ವಪು ವೆಬ್ ಸೈಟ್ - ಡಿಸಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಅಫ್ ಇಂಡಿಯಾ

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. X

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books

Title: Ramayanam

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language: Telugu

Scanning Centre: Any Centre

Clear Search

Presentations and Report

Statistics Report

Status Report

Feedback | Suggestions | Problems | Missing links or Books

Click here for PDF collection
DLIMIRROR at IICAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click Here to know More about DLI Now!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritIIT TirupathiKerala Sahitya Akademi	INSA	Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	Tamil Heritage FoundationAnna University NEW!

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వవేకానంద

“దూసాలలోతల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శేషమైంది! దాని తరువాతిది లోకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అనుదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ పూడ్చలలో నిలిచి బోకూడదు. లోకమంతబీనీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. స్వాందవ వేదాంతం ఎన్నదూ ఈ దేశం దాచి బోలేదని చెప్పేవారు, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్లిన సన్మాసిని నేనే అని చెప్పేవారు, తమ జ్ఞాతివరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచేతుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొఱధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు, అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జిపించి, లోకిక జ్ఞానాన్ని సంఘనిర్మాజ విజ్ఞానాన్ని విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు, కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజు పుష్టుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్చట్టంగా ఇరగవలని ఉంది. భారతదేశం నిరాచంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమాత్మిక ధర్మాలను బోధించదానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికి భారతదేశంలో కొన్ని సంస్కలను నెలకొల్చాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్టులు, జవసంపన్ములు, బుఱువర్తనలు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇవ్వారక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్కార భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లోంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్టం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోనీ మహాస్వత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించదానికి కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తాంది. అనేక శతాబ్దాలూగా ప్రజలకు క్షద్రసిద్ధాంతాలు నేర్చడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయట్టాంతులై, పతుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్నానరూపులమనే మాటను వినదానికినా వారెన్నదూ నోచుకోలేదు. “సీచాతిసిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పింది. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. *

శ్రీ లక్ష్మీ లక్ష్మి

రచయిత :

“వాట్యకల్పర” “వాట్యచార్య”.

శ్రీ సప్పావ దుర్గా ప్రసాద

ప్రచురణ :

నటరాజు నృత్య నికేతన్

దానవాయి పే १

రాజవండి - 533 103.

నాట్యచార్యనిగా, నాట్య కళా పరిశోధకునిగా అనేక
గ్రంథాలను రచించి, రచయితగా నాశు ప్రేరణ కల్పించిన నా
గురుదేవులు శ్రీ నటరాజ రామకృష్ణ గారిన్న పాదాభివందనం చేస్తూ
ఈ నాటీ మహానుభావులయిన నాట్య శాస్త్ర వేత్తలందరికి నమస్కా
రిస్తూ తపోవ్యాప్తాలను సవరించి, మీ విలువయిన ఆశీర్వచనార్థ
అందిస్తారని ఆశతో.

మీ

యద్దాప్రిసాద

అంకీతం

మంచికి మరో పేరయిన
మహామనిషి
శాంతమూర్తి
పితృ సమానులయిన
కీ॥ శే॥ పర్వతనేని బసవ వెంకట కృష్ణ
దర్శకరావు గార్ట
భక్తితో
ఈ చిన్న గ్రంథాన్ని అంకీతమిస్తున్నాను.

— రచయిత

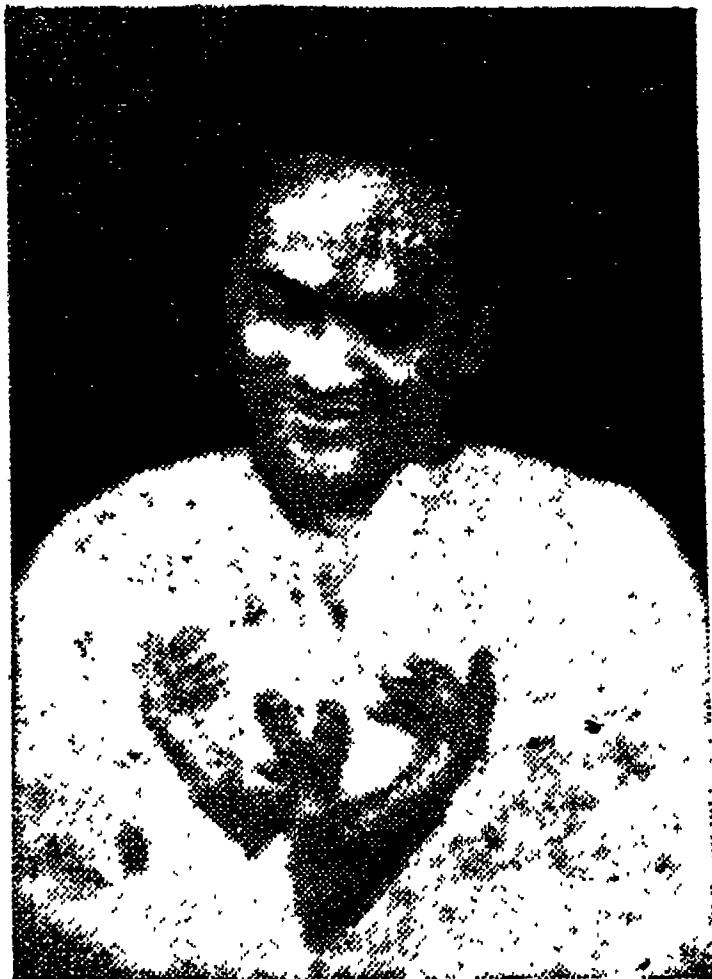

కృతజ్ఞత

నా చిన్న తమ్ముళ్ళకూ,
నా చిన్నారి చెల్లాయిలకూ
నాట్యం గూర్చి చెప్పాలనే
నా ఆకాంక్షను అర్థం చేసికొని
నాకు అన్ని విధాలా సహకారమందించి
నా సిరిమువ్వుల సవ్వడి మీ అందరికి విసిపింప జేసిన
నాకు ఆత్మీయురాలు
నా శిఘ్రురాలు
శ్రీమతి శారదా రామకృష్ణకు
నా కృతజ్ఞతలు తెల్పుకుంటున్నాను.

— రచయిత

ఔ శీ స్నే లు

నృత్య కళను – శాస్త్రం. సంప్రదాయం గురు
ముఖంగా అభ్యసించి. ఆరాధించి. హర్తిగా అర్థం చేసు
కొని బాలలకు నాట్య గ్రంథాలు రచించిన వారు భారత
దేశంలోనే అరుదు. ఆంధ్ర దేశంలో అది నాతోనే ప్రారంభ
మైంది.

నా రచనలు నర్తనబాల. డానివింగ్ బెల్వె(ఇంగ్లీషు)
నర్తన సీమ. నర్తన భూమి. నర్తన కథ ఈ గ్రంథా
లస్సింటీకి వరుసగా భారత ప్రభుత్వం అవార్డులు లభిం
చాయి. అట్లుపై పెద్దల అభిప్రాయాలను మన్నించి నేను
అవార్డులకు రచనలు చేయటం విరమించాను,

మరల యింత కాలాగికి నా శిఘ్రుడు చి॥ సప్పు దుర్గా ప్రసాద్ నృత్య కళా సరస్వతికి
సమర్పించే తోలి హజా పుష్పమిది. ఈ తప్పుటడుగులను కళాలోకం ఆదరించి. అతన్ని
ప్రోత్సహిస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. అతన్ని ఆశీర్వదిస్తున్నాను.

కళాసరస్వతి

భరత కళాప్రహర్ణ

డో॥ సటురాజు రామకృష్ణ

ప్రైదరాబాదు - 20.

24-3-86

ఆ ము ఖ మ్

“అంద్ర” శబ్దం క్రీ. పూ. ६०० క్రితం ఐతరీయ ప్రాహ్లాడింలో పేరొడైనబడింది. ఆంధ్రుల నృత్య కళ కూడా అంతే ప్రాచీనమైనది. శాతవాహనుల, ఇణ్ణ్యకుల కాలం నుండి ఈ కళ పరిపూర్జ ప్రభావంతో విరాజిల్లిందనడానికి అమరావతి, నాగార్జునుని కొండ శిలాపే సాక్ష్యం కాక్షియుల కాలం వచ్చేటప్పటికి మూడు పూవులారు కాయలుగా విలసిల్లినది.

ఈ నృత్య రీతులకు “అంద్ర నాట్యము” అని ఆంధ్రప్రదేశ్ నృత్య ఎకాడమీ పేరిడినది. దీనిని నృత్య కళ తపస్సీ నటరాజ రామకృష్ణ అంద్రు నృత శిఖరాగ్రములకు గొని పోయారు.

వారి శిష్యుడు శ్రీ దుర్గా ప్రసాద్ నటరాజ నృత్య నికేతన్ స్థాపించి, అనేక మంది శిష్యులకు అభ్యాసము చేయించి గురు పూజలందుకొని ప్రజల్లోకి తీసుకు పోవడం ముదావహం.

యా “సిరిమువ్వుల”కు నాచే యా కొద్ది వాక్యాలను రాశే గౌరవం లభింప జేసినందులకు కృతస్థిత లర్పిస్తున్నాను. ఆంధ్రులకు తమది ఆనదగ్గ ఒక నాట్యరీతి “అంద్ర నాట్యము” అందిస్తున్న వారికి. వారి గురువుగారికి మరోసారి అభివాదములు.

—పడ్డాల రామారావు

ఓం ఆంజనేయాయనమః

ఆశ్రి రు పో యన ము

నాట్యచార్య! నాట్య కల్పారః చి॥ సప్తా దుర్గా ప్రసాదు వాకు
చిన్నతనం నుండి తెలుసును. “హువు పుట్టిన తోడనే తాపిగొలుపు” అన్నట్లు
మా మిత్రులు ఆంధ్ర దేశాన ప్రభ్రాత నర్తన వర్తనమును గాంచిన శ్రీ
సప్తా సత్యనారాయణ నాట్యచార్యులకు పుట్టిన ప్రసాదము.

గురు దేవులగు తండ్రిగారి దగ్గర ప్రపంచ ప్రభ్రాతి గాంచిన
డా॥ శ్రీ నటరాజ రామకృష్ణ మహాదయుల వద్ద నాట్యశాస్త్రాధ్యయనం
చేసి యాయున మహానటుని కృపచేత “సి రిము వ్యై లు” అను గ్రంథం
ప్రాసాదు. యా పొత్తున్ని ఆమూలాగ్రము చదివి ఆనందించాను. నాట్య
విద్య పసి పీల్ల లకు గూడా బోధపడాలని పసిడిపలుకులుగా పలికిన గ్రంథ
మిది, యా చిరంజీవి రాజమహేంద్రవరానికి వస్త్నయ గూర్చినట్లు ఈ
గ్రంథ రచన సాగించుట ఆనందం. యింకా అనేకానేక గ్రంథాలు ప్రాసి
ప్రపంచ ప్రభ్రాతి గాంచుగాక అని మనస్సుర్తిగా ఆశీరుపాయనము
లందించి నా ఉపాసనా మూర్తియగు ఆంజనేయస్వామి యా యనకు
పమస్త భాగ్యములిచ్చుగాక అని ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

ఇట్లు,

శాంతిశ్రీ బోత్సుకవి
రాజమండ్రి_౯.

తేదీ : २७-३-1986

తల్లి తండ్రులారా ఒక్క లిఖిషం

ప్రేయమైన తల్లి తండ్రులారా:

పూవు పుట్టగానే వరిమళిస్తుంది.

ఆలాగే కళమీద ఆశక్తి మీ చిన్నారులలో చిన్ననాడే కలిగి ఉంటే:

వారు ఏ నంగితం విన్నా చిట్టి చేతులు ఈపుతూ.

కాళ్ళు ఉదిలిస్తూ కేరింతలు కొడుతుంటే:

మీ చిరంజీవులకు మీ దగ్గరలోని నాట్యచార్యుని వద్ద నాట్యం నేప్పంచండి:

ఆంధ్రుల నాట్య కళా సాంప్రదాయాలను ఆదరించండి:

ఆంధ్రులకు గర్వకారణమైన అభినయం చెప్పించండి:

ఆంధ్రుల చిన్నారి హృదయాలలో నాట్య బీజం నాటుట కొరకే ఈ చిన్ని గ్రంథం చిన్నారులకు నాట్యం అంటే ఏమిటో తెలియని వారికి కూడా అర్థం అయ్యేలా ప్రాసాదు.

ఈ గ్రంథం చదివి మీ విలువైన అభిప్రాయాన్ని అభిమానంతో అందించండి:

ఆశీర్వదించండి.

కళాభివందనములతో

మీ

దుర్గా ప్రసాద

చిన్న రులకు చిన్న వాట

చిరంజీవులారా:

మీలో చాలా మందికి నాట్యం అంటే చాలా ఇష్టం కదూ! నృత్య
ప్రదర్శనలలో, పెలివిజన్లలో, సినిమాల్లో ఇంకా అనేక చోట్ల నాట్యాన్ని
చూసి, ఇంటి దగ్గర చేతులు త్రిప్పుతూ, కాళ్ళను అనేక రకాలుగా అడిస్తూ
మీ తల్లిదండ్రులను ఆనందంతో ముంచెత్తు తుంటారు. ఔనా:

మీలో చాలామందికి నాట్యం నేర్చుకోవాలని ఉంది కదూ!

నాట్యాన్ని గూర్చి తెలుసు కోవాలనీ ఉంది,

అందుకే

ఎందరో మహానుభావులు నాట్యం గురించి గ్రంథాలు అనేకం వ్రాసినా
సాహసించి నాకు పచ్చిన విద్యను మీకు అందించాలని ఈ చిన్న గ్రంథం
మీకు అర్థం అయ్యేలా వ్రాశాను. ఈ గ్రంథం చదివి మీకు అర్థం కాగి విష
యాలుంటే నాకు ఉత్తరం వ్రాయండి. లేదా నన్న కలుసుకొని అడుగు
తారు కదూ:

ఇట్లు, మీ అన్నయ్య

దుర్గ ప్రసాద

ఈ గ్రంథం లోపలి పేజీలలో

1. పంచమ వేడము	19. ఆంధ్ర నాట్యం
2. నాట్యము	20. పేరిడీ శివతాండ్రము
3. నృత్యము	21. జానపద నృత్యాలు
4. నృత్యము	22. నాట్యస్ని పోషించిన రాజులు
5. సంధ్యా తాండ్రవమూర్తి	23. ప్రసిద్ధ నర్తకీమణులు
6. ఆది దంపతుల తగవు	24. నాట్య శాస్త్రవేత్తలు
7. నటరాజు	25. ఈనాటి నాట్య శాస్త్రవేత్తలు
8. కృష్ణ తాండ్రవము	26. నృత్య సంగీత రచయికలు
9. నాట్యము ఆడిన దేవతలు	27. ఆలయ శిల్పాలు
10. నాట్యమాడిన మహాపురుషులు	28. అయి
11. పథ్మలు నాట్యం చేస్తాయి	29. మృదంగం
12. పొము నాట్యం చేస్తుంది	30. నటువాంగము
13. గాలి వాయిద్యాలు	31. గ్రాతము
14. చర్చ వాయిద్యాలు	32. పథావందనము
15. తంత్రీ వాయిద్యాలు	33. అపంయుత హస్తాలు
16. లోహ వాయిద్యాలు	34. సంయుత హస్తాలు
17. ఆంధ్ర దేశంలో నాట్య రీతులు	35. భారత దేశంలో నర్తన రీతులు
18. కూచిపూడి నాట్యం	

293. 30954
 1902
 Dec 20

భూషణమ్

పంచమ వేదం

తమ్ముళ్ళా :

బ్రహ్మదేవుడు వేదాలు వ్రాశాడు.

వేదం ఆనే పేరు వినే వుంటారు ఔనా :

ఈ వేదాలు నాలుగు.

భారతీయులకు అతి పవిత్రమైన గ్రంథాలే ఈ వేదాలు.

వేదం భారతదేశంలో తప్ప మరే యితర దేశంలోనూలేదు.

అందుకే వివిధ దేశాలవారు మన భారతదేశం వచ్చి

మన హిందూమతంలో చేరి, వేదాలు నేర్చుకుంటున్నారు,

ముందుగా వాలుగు వేదాలు వ్రాసిన బ్రహ్మదేవుడు

అందరికీ అర్థం అయ్యెలా. ఆనందించటానికి పీలుగా,

ఐదవ వేదం వ్రాశాడు. ఎలా అంటే,

మొదటిది బుగ్గేదం – దానినుండి వాయుద్వాన్ని:

రెండవది యజుర్వేదం – దానినుండి శరీరాన్ని కదిలించడం

మాటలకు అర్థం చెప్పడం:

మూడవది సామవేదం – దానినుండి తీయగా, షాయిగా

అందంగా పాడే విధానాన్ని:

న్యాలవది అధర్వణవేదం – దానినుండి ఆనేక భావాలు

ప్రపంచంచడం.

ఇలా నాలుగు వేదాల సారాన్ని కలిపి

“నాట్య వేదం” పంచమ వేదంగా వ్రాశాడు.

తెలిసిందా :

నా ట్వి ము

చెల్లాయలూ :

నాట్యం వేరు, నృత్యం వేరు, నృత్తం వేరు.

ముందుగా నాట్యం గూర్చి తెలుసుకోండి —

ఏదై నా ఒక కథలోని పాత్రలు అనేక మంది నర్తకులు

ఆ కథలోని పాత్రలకు సరిపడే వేషాలు వేసికొని.

ఆ కథకూ, ఆ పాత్రలకూ సరిపడగా అభినయిస్తూ,

ఆ కథను మనందరికీ సులభంగా అర్థం ఆయేలా

నాట్యం చేస్తారు.

ఆ నాట్యంలో నవరసాలు పోషించి, జనులను రంజింపజేస్తారు.

దీనినే నాట్యం అంటారు.

అంటే ఎక్కువ మంది, రకరకాల వేషాలు వేసి.

ఒక కథను ప్రదర్శించడాన్ని “నాట్యం” అంటారన్నమాట :

అర్థం ఆయిందా తమ్ముళ్ళు. చెల్లాయలూ :

నృత్యము

రెండవది నృత్యము.

శివాంగై గానీ, కృష్ణాంగై గానీ
కృతి మహా విష్ణువుపై గానీ, పార్వతీ దేవిపై గానీ
మరి ఏ ఇతర దేవతలపై గానీ
వారి లీలలను అంటే వారు చేసిన మంచిపనులను
వర్ణికి గానీ, వర్ణకుడు గానీ పొగడుతూ
చేతి ముద్రలతో తెల్పుతూ, అనేక రకాలుగా పొదాలు
కదలిస్తూ, అభినయిస్తూ.

ఆ దేవుని భంగిమలో నిఱబడి ఆడే విధానాన్ని
“నృత్యము” అంచారు.

ప్రక్క పేజీలో బొమ్మలు చూడండి
అని నృత్యానికి సంబంధించినవే:

నృత్తము

మరి మాడవది “నృత్తము” కదూ!

ప్రతి నాట్య ప్రదర్శనం నృత్తముతో ప్రారంభమవుతుంది
ఈ నృత్తానికి వీట ఉండదు.

తాం, తెయ్య

తత్, తత్, తత్తత్తై, తెయ్య తాం

ఇలాంటి శబ్దాలను సంగీతంతో కూరిచు నృత్తం ఆధారి
ఈ శబ్దాలను మృదంగంపై పలికించాలి
నృత్తం ఆడేటప్పుడు నర్తకి ముఖంలో ఏ రకమైన
భావం ఉండదు, చేతులు, కాళ్ళు కదలికలు మాత్రమే
కానీ చూడటానికి చాలా అందంగా ఉండి
చూసే వారికి ఆనందాస్త్రి, అష్టదాస్త్రి కల్పిస్తాయి.
అంటే

భావం, రసం లేకుండా జతులపై నర్తకులు

ఆడే విధానాస్త్రి “నృత్తం” అందారు.

తెలిసింది కదూ!

సంధ్యా తాండవమూర్తి

తమ్ముళ్లు:

శివుడు ప్రతి సంధ్యా సమయంలో
సూర్యుని బంగారు కిరణాలు ఆ కై లాన పర్వతంపై పడి
ఆ తెల్లుని మంచు కొండలు బంగారు కాంతిలో మెరిసి
ఖోయే సమయంలో ఆనందంతో పొర్వుతీ దేవి మందు
శివుడు తాండవం ఆడేవాడు

అప్పుడు

బ్రహ్మదేవుడు తాళం వేసేవాడు
తీ మహావిష్ణువు మృదంగం వాయించేవాడు
సరస్వతీ దేవి వీణ వాయించేది
అక్కీప్రదేవి పాట పాడి. తుంబుడూ, నారదుడూ
వంత పాట పాడేవారు
దేవతాధిపతి దేవేంద్రుడు వేణువు ఉడేవాడు
ప్రధమ గణాలు, దేవతలూ, అందరూ ఆ తాండవం
చూచి ఆనందించే వారు
అందుకే శివుడుని సంధ్యా తాండవమూర్తి

అంటారు.

ఆదిదంపతుల తగవ

చిన్నారి పాపాయిలూ:

ఆదిదంపతులండే శివుడు, పార్వతి

ఒక్కసారి వారిద్దరూ నాట్యంలో నేను గొప్ప అండే
గేను గొప్ప అని తనవులాడు కొన్నారు.

ఆ తగవ తీర్చుడానికి బ్రహ్మ, విష్ణు, లక్ష్మీదేవి, సరస్వతి
దేవతలు, కిన్నెరులు, కింపురుషులు, యత్తులు, గంధర్వులు
అందరూ వచ్చారు.

ఇద్దరూ నాట్యం ప్రారంభించారు.

కానీ, నాట్యంలో ఇద్దరూ సమానులే
అందువల్ల ఎవ్వరూ ఓడి పోవడం లేదు.

అప్పుడు శివుడు ఏం చేశాడంటే
చాలా తెలివిగా ఒక కాలు తలమై నుంచుకొని

నృత్యం చేశాడు,

పార్వతీ దేవి ఆడదిగదా:

సిగ్గుపడి అలా చేయలేక పోయింది:

ఇంకేముంది

శివుడే గెలిచాడు.

శివునికి ప్రీతికరమైన ఆ భంగిమ పేరు

“నితుంభిత” అంటారు.

నటరాజు

శేవడు నాట్యానికి రాజు.

ఆందుకే ఆయనను “నటరాజు”, మహానటుడు అనికూడా అంటారు.

తముళైళ్లు, చెల్లాయలూ ఏమి ఇంటో కూడా నటతాజ విగ్రహం ఉండే ఉంటుంది.

అందంగా ఉండే ఆ నటరాజ స్వామి భంగిమలో వీంత ఆర్థం, పరమార్థం ఉందో తెలుస్తా:

ఆ చుట్టూ ఉన్న అగ్నితో కూడిన మండపం ఓంకారానికి గుర్తు తలలోని గంగ సంపదలకో, చంద్రుడు అనుగ్రహానికి గుర్తు మూడు కన్నులు మూడు కాలాలకు గుర్తులు.

అంతేకాదు ఆ మూడవ షైతం ఖ్యానాసికి గుర్తు

“దమరుకం” పట్టిన చేయి తృప్తికి గుర్తు

“అగ్ని” పట్టిన చేయి సంహరాసికి గుర్తు

“అభయం” పట్టిన జీఱు స్తోత్రి చిహ్నం

మరి వాల్మికి పట్టిన జీఱు చూడండి. అది అనుగ్రహానికి

ఆయన కాలి క్రియి రాక్షసుడు అహంకారానికి గుర్తు

అంటే ఆహంకారాన్ని: అఖ్యానాన్ని శేవడు అణచి

వేశాడన్నమాట.

లైకి ఎత్తిన ఎడమ ప్రాదం మోక్షానికి గుర్తు

ఆర్థం ఆయిందా: ఆంద్రానైన ఆ “నటరాజు” భంగిమలో

అఖ్యాతారక్తదైవ శిరులు ఎంత తృప్తిన్ని కావి ఉచ్చారో:

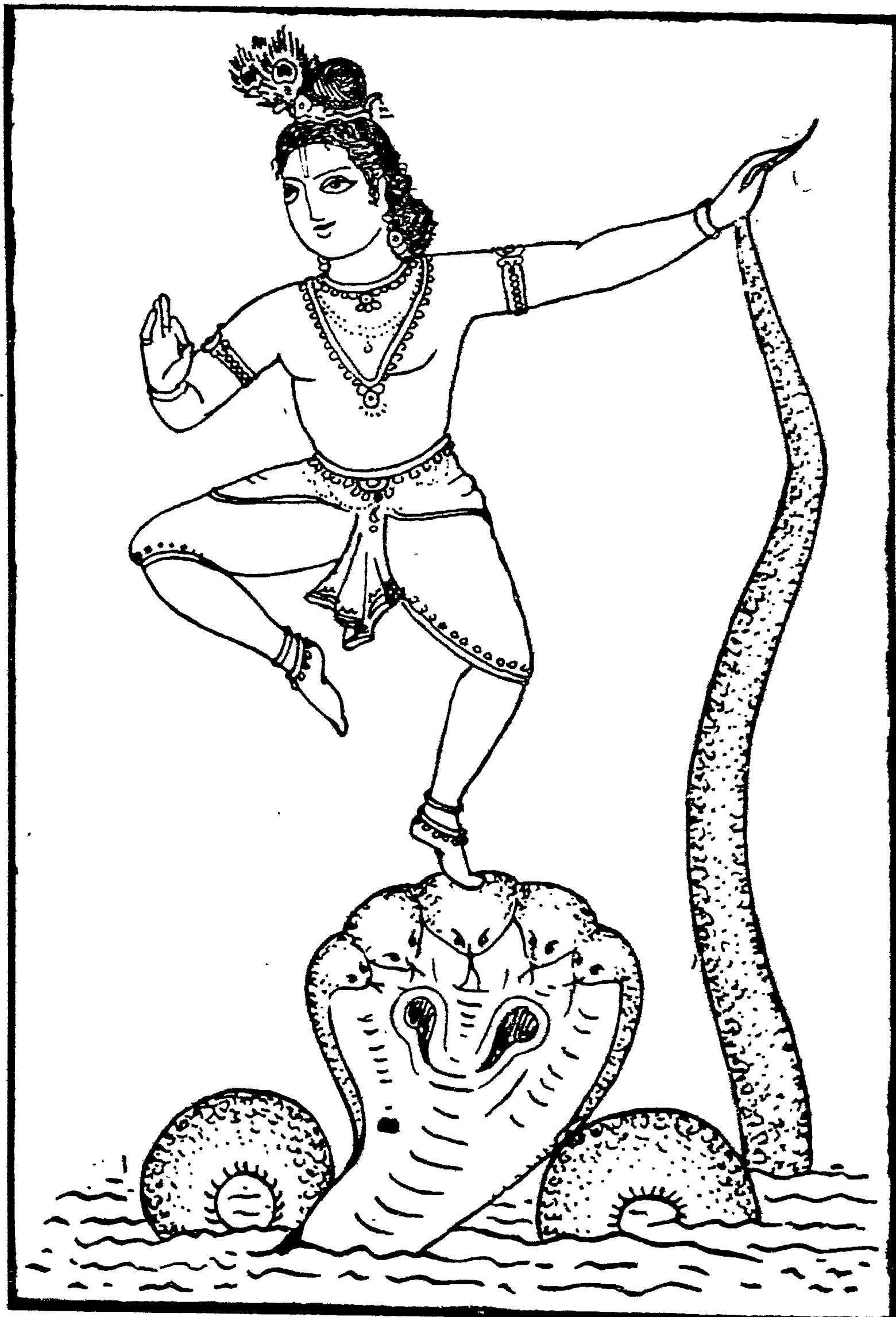

కృష్ణ తాండవం

మదుగుకు జని, కాళీయుని పడగలపై
భరత శాస్త్ర పద్ధతి వెలయున్ .
కడు వేదుకతో ఆడెదు, మువ్వుల సవ్యది
నా మదిని దలతు తాండవ కృష్ణా.

చిరంజివులారా:

శ్రీకృష్ణుడు నాట్యం చేశాడు తెలుసా!
కాళింది మదుగులో
కాళీయుని గర్వాన్ని అణచడానికి
కాళీయుని పడగలపై ఆ చిన్నారి కృష్ణుడు
అందంగా, అష్టాదంగా తాండ్రశం చేసు
ప్రవేపత్తై శాసుల కన్నలకు త్రింటు చేశాడు.
పెల్లవ గ్రోవి వూదుతూ గోవ శ్రీలకో
ఆ బూలకృష్ణుడు, గోవాల కృష్ణుడయి నాట్యం చేశాడు.
ఆ నాట్యానికి రాసులీల రాసుక్రిడ ఇని అంయారు..
అంతే మరి ఎప్పుడూ కృష్ణుడు తాట్యం
చేసినట్టు చరిత్రలో శస్తుద్దండు,
తెలిసిందా చిన్నారులూ

నాట్యము ఆడిన దేవతలు

బాలలూ:

కొందరు దేవతలు నాట్యం చేశారు వారిని గూర్చి చెబుతాను
వినండి

లక్ష్మీదేవి నాట్యం చేసింది.

శ్రీ మహా విష్ణువు మోహినీ రూపంలో అనేక సార్లు అనేక
విధాలుగా నాట్యం చేశాడు.

షకసారి దేవతలకూ, రాక్షసులకూ అమృతం పంచదంకోసం
మరోసారి భస్మాసురుడనే రాక్షసుణ్ణి చంపడానికి నాట్యాన్నే
ఆయుధంగా చేసి, ఆ రాక్షసుణ్ణి తెలివిగా చంపాడు,

అందే లోక కళ్యాణానికి నాట్యం ఎంత బాగా ఉపయోగ
పడిందో అర్థం ఆయిందా:

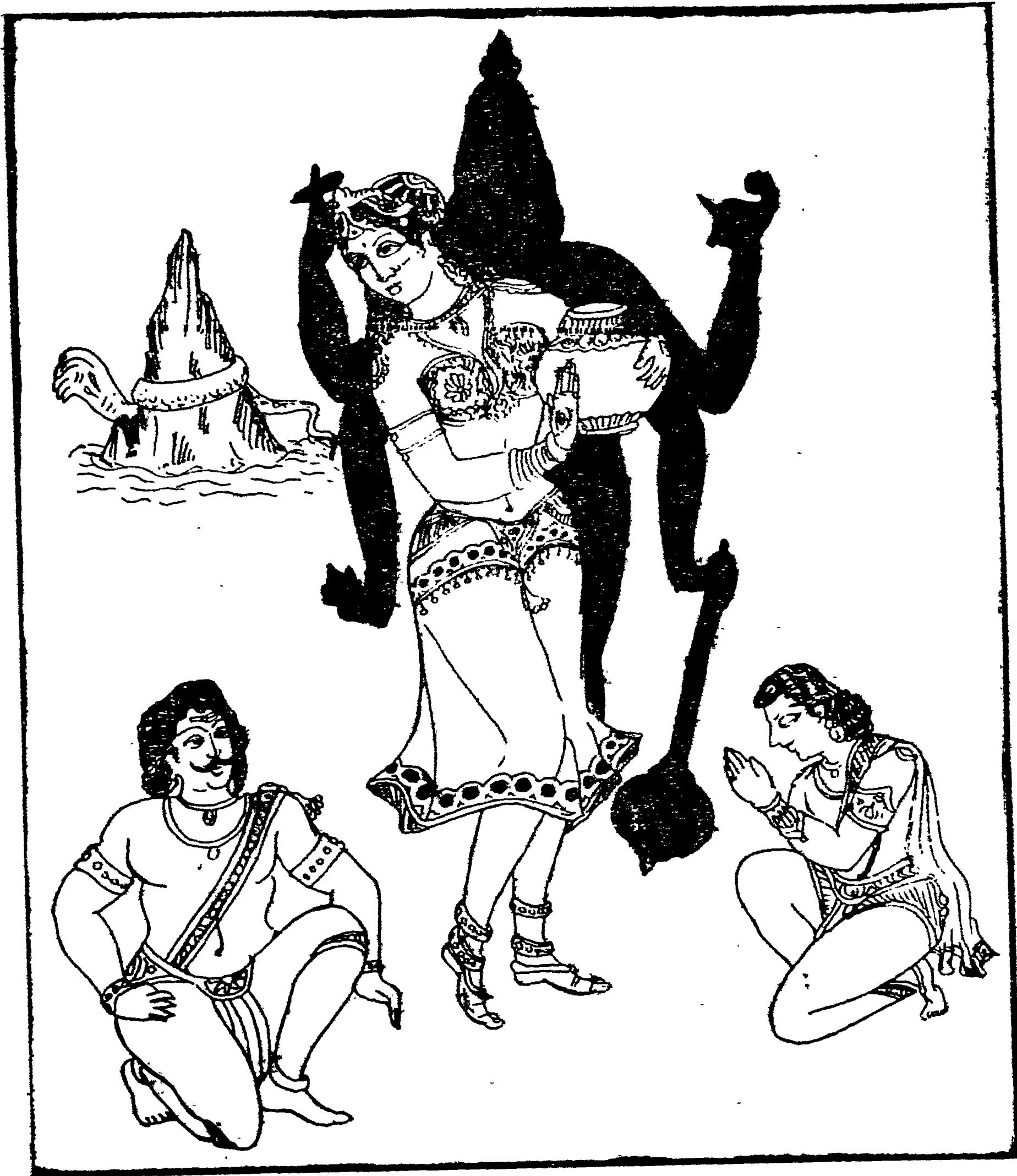
హాహా, హూహూ అనే గంధర్వ సహాదరులు చదువుల తల్లి
సరస్వతీ దేవి, బ్రహ్మదేవుల ముందు నాట్యం చేసి వారి
మేఘు పొందారు.

మరి రంభా, ఉర్వాశీ, మేనకలు నాట్యం చేశారనే సంగతి
మీ అందరికి తెలిసిందే గదూ:

”తిలో త్తము“ అనే మరో అప్సరసు కూడా నాట్యం చేసిందఱి
చెబుతారు.

ఇలూ ఎంతోమండి దేవతలు, గంధర్వులు, అప్సరసులు
నాట్యం చేపి మేఘు పొందారు.

తెలిసిందా చిన్నారులూ:

నాట్యమాడిన మహాపురుషులు

తమ్ముళ్ళా?

చాలామంది పురాణ పురుషులు నాట్యం చేశారు.

వారిలో కొంతమందిని గూర్చి చెబుతాను.

“ఆంజనేయుడు” నాట్యం చేశాడు. ఈయన శ్రీరాముని భక్తుడు, రామగానం చేస్తూ నృత్యం చేసేవాడు.

“రావణాబ్రహ్మ” అంటే సీతను ఎత్తుకు పోయిన రావణాను రుడు రాష్ట్రసుడై నా పరమ శివుని భక్తుడు. ఎంత గొప్ప భక్తుడంటే తన పొట్ట చీల్చుకొని. ప్రవేషులతో వీటి వాయిం చాడు. అంత భక్తుడయిన రావణుడు నాట్యం చేయడంలో కూడా చాలా గొప్పవాడు.

“నారదుడు” ఈయన కూడా నాట్యంలో గొప్పవాడే.

“అర్జునుడు” ఉర్వాశివద్ద నాట్యం నేర్చుకొని. ఒక సంవత్సరం అశ్వాతశాసన సమయంలో బృహన్నాలగా ఉత్తర అనే రాజ కుమారికి నాట్యం నేర్చాడు. అర్జునుడు విలువెద్య లోనే గాక నాట్యం, సంగీతంలో కూడా గొప్ప విద్యాంసుడు.

“భరతుడు” ఈయన బ్రహ్మదేవుని వద్ద నృత్యం నేర్చుకొని పార్వతీ పరమేశ్వరుల ముందు నృత్యం చేసి మెప్పించాడు శివుడు మెచ్చి తన ప్రమథ గణాలలో తండుడు అనే వాని చేత భరతునికి తాండవం కూడా నేర్చించాడు.

ఈయనే అనేక గ్రంథాలు కూడా రచించాడు.

యింకా నందికేళ్ళరుడు, దత్తులుడు, కోహలుడు, యాజు వల్గైట్లుడు, బృహస్పతి ఇలా అనేక మంది నాట్యం చేశారు.

వట్టలు నాట్యం చేస్తాయి

చెల్లాయిలూ:

ఈ సృష్టిలోని ప్రతి ప్రాణి నాట్యం చేస్తుంది తెలుసా!
నాట్యం చేసే వట్టలున్నాయి.

ఆ వట్టలను గూర్చి తెలుసు కుండాం.

నాట్యం చేసే వట్టలలో అగ్రస్థానం మన జూతి వక్షి నెమలిది
వర్షాకాలంలో నల్లని మబ్బులతో ఆకాశం నిండి. మేఘాలు
ఫెళ ఫెళ ఫెళమని ఉరిమే సమయంలో
మధ్య మధ్య ధణీల్, ధణీల్ మని మొఱుపులు మెరినే సమయం
ఆ ఆహ్లాదకరమయిన సమయంలో ఆనందం పట్టలేని
మగ నెమిశ్శు తమ రంగు రంగుల పురులు విప్పి నాట్యం
చేస్తాయి

ఆడ నెమశ్శు చూసి ఆనందిస్తాయి,

అల్లా చల్లగా ఉండే సమయం మనకి శయిగా ఉంటుంది
కదూ:

ఆదే సమయంలో నెమశ్శు నాట్యం చేసి నెమలీతాను
మెప్పిస్తాయి.

హంస

మెల్లగా మెల మెల్లగా అడుగులో అడుగువేస్తూ —

వయ్యారంగా నడచే వక్షి హంస.

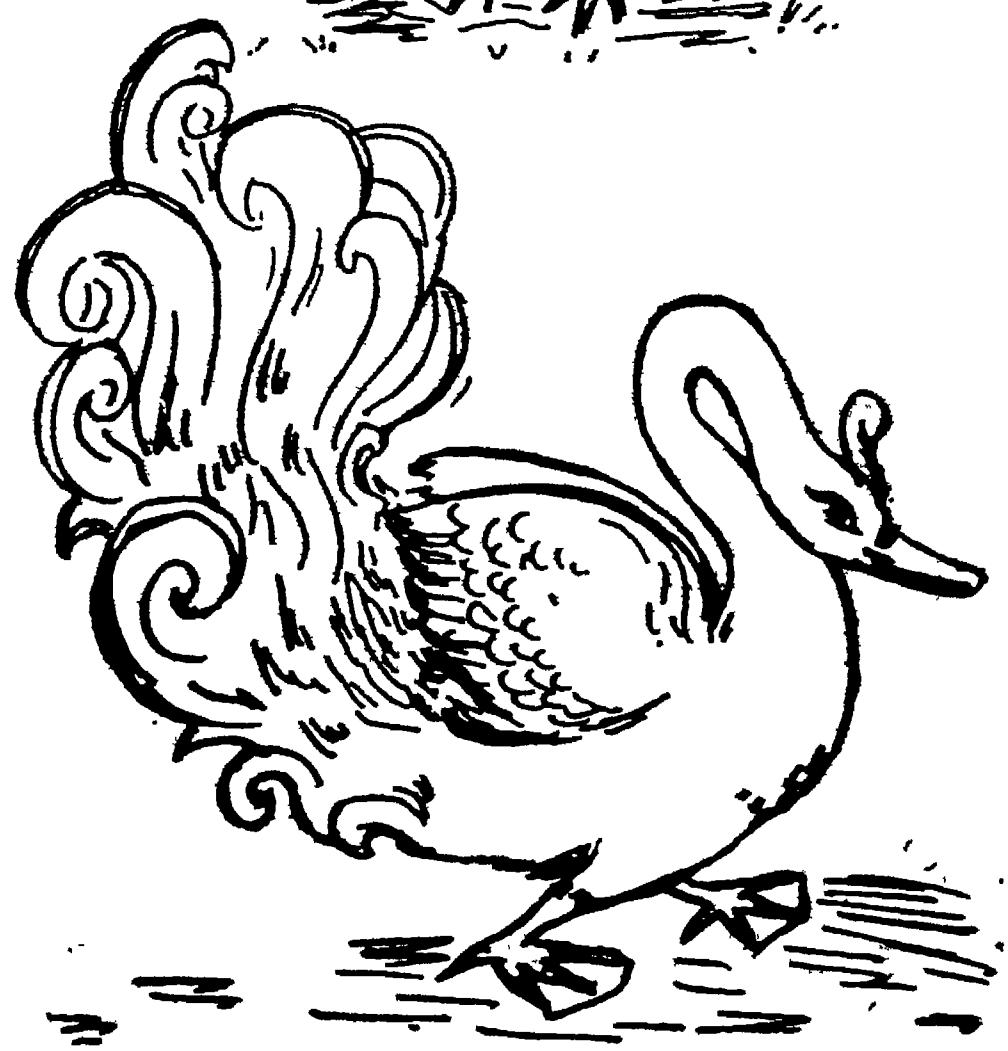
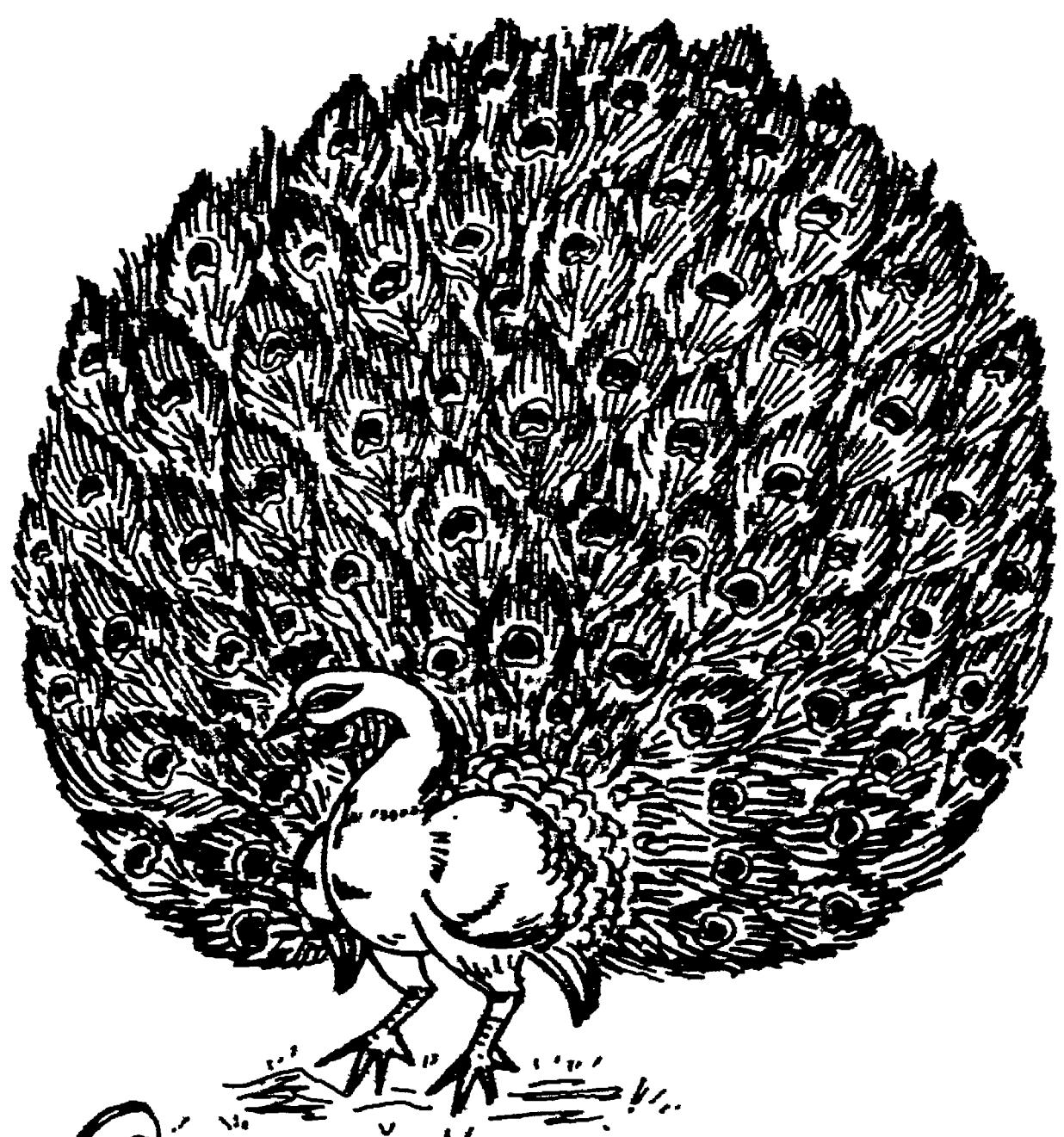
ఆ హంస నడకే నాట్యం ఆడుతున్నట్లు ఉంటుంది.

అందుకే అందంగా నడిచే వారిని “కలహంస”

“హంస నడకల చిన్నది” అసి అంటారు.

అంటే హంస నడుస్తూనే నాట్యం చేస్తుందన్న మాట.

హంస నడకలపై ఆనేక పాటలున్నాయ్ మన తెలుగు భాషలో

పాము నాట్యం చేస్తుంది

అందంగా మెరుస్తా జరజరా ప్రింకే పాము కూడా నాగ న్వరం వినగానే అందమైన తన పడగవిష్ణు, మైమరచి నాట్యం చేస్తుంది.

ఒకోక్కసారి భయంకరంగా బుస్కొడుతూ, నాలుక బై టకు చాపుతూ కోపంగా కూడా నాట్యం చేస్తుంది.

అంత సంగీతంలో లీనమై నాట్యం చేస్తుంది గాబట్టే నాగ న్వరం ఈది పుట్టలో నిద్రపోతున్న పాములను బై టకు రప్పించి, ఆదమరచి నాట్యం చేస్తున్న పాములను పట్టకోసి దాని విషం పీండి, వీధులలో పాములచేత నాట్యం చేయించి డబ్బు చేసుకుంటారు పాముల వాళ్ళు పాము చేసే నాట్యం మీరూ చూసే ఉంటారు ఉదూ:

కోయిల పాట

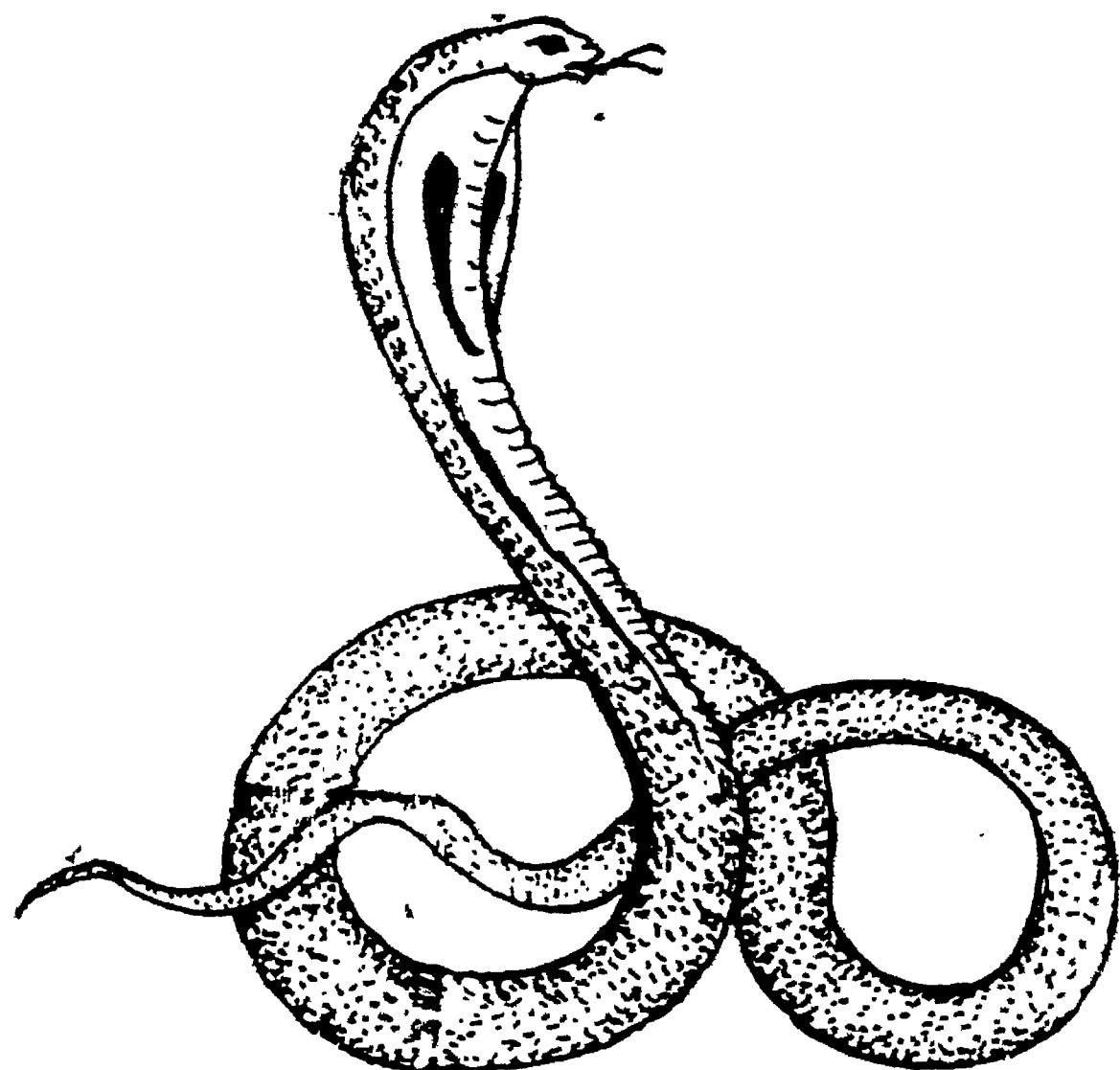
మనకు నంవత్సరంలో వచ్చే ఆరు బుతువులలో వసంత బుతువు అందమైనది.

ఎక్కడ చూసినా లేత చివుళ్ళతో చెట్లు నీస్తు పచ్చగా ఉంటాయి మంచి వాసనలతో పువ్వులు విరబూసి ఉండే ఈ బుతువు లేత మామిడి చివుళ్ళతింటూ, మామిడి హూలలోని తేనెలు త్రాగి మత్తెక్కిన కోయిల తీయగా పాడుతుంది.

ఆ పాట ఎంత ఆనందం కల్పిస్తుందో తెలుసా!

అందుకే “కోయిల గానం” “గానకోకిల” అని బాగా పాడే వారిని అంటారు పెద్దలు.

కుహు: కుహు అని పాడే కోయిల పాట మీరు విన్నారా: చెల్లాయిలూ

గాలి వాయిద్యులు

తమ్ముళ్ళు:

వాయిద్యులు నాలుగు రకాలు :

1. గాలి వాయిద్యులు
2. చర్చ వాయిద్యులు
3. తంత్రి వాయిద్యులు
4. లోహ వాయిద్యులు

ముందుగా గాలి వాయిద్యులను గూర్చి తెలుసుకుండాం నోటితోగానీ మరి ఏ యితర పద్ధతుల ద్వారా గాని వాయిద్యుల్లోనికి గాలిని పంపి దానినుండి వచ్చే శ్రావ్యమైన సంగీతాన్ని వినిపించే పద్ధతి గాలి వాయిద్యం ఉపయోగించే పద్ధతి. అంటే గాలి ద్వారా వాయిద్యంలో శబ్దం ఉత్సత్తి అవుతుందన్న మాట.

అలా వచ్చే శబ్దాలను సంగీత పరాయిలో “సరిగమహదని” ఆను సత్త్వ స్వరాలు పలికిస్తారు.

చిన్న కృష్ణని చేతిలోని మురళి, ఆ మురళీ రవంతోనే త్రికృష్ణుడు లోకాన్ని రసజగత్తులో ముంచేవాడు.

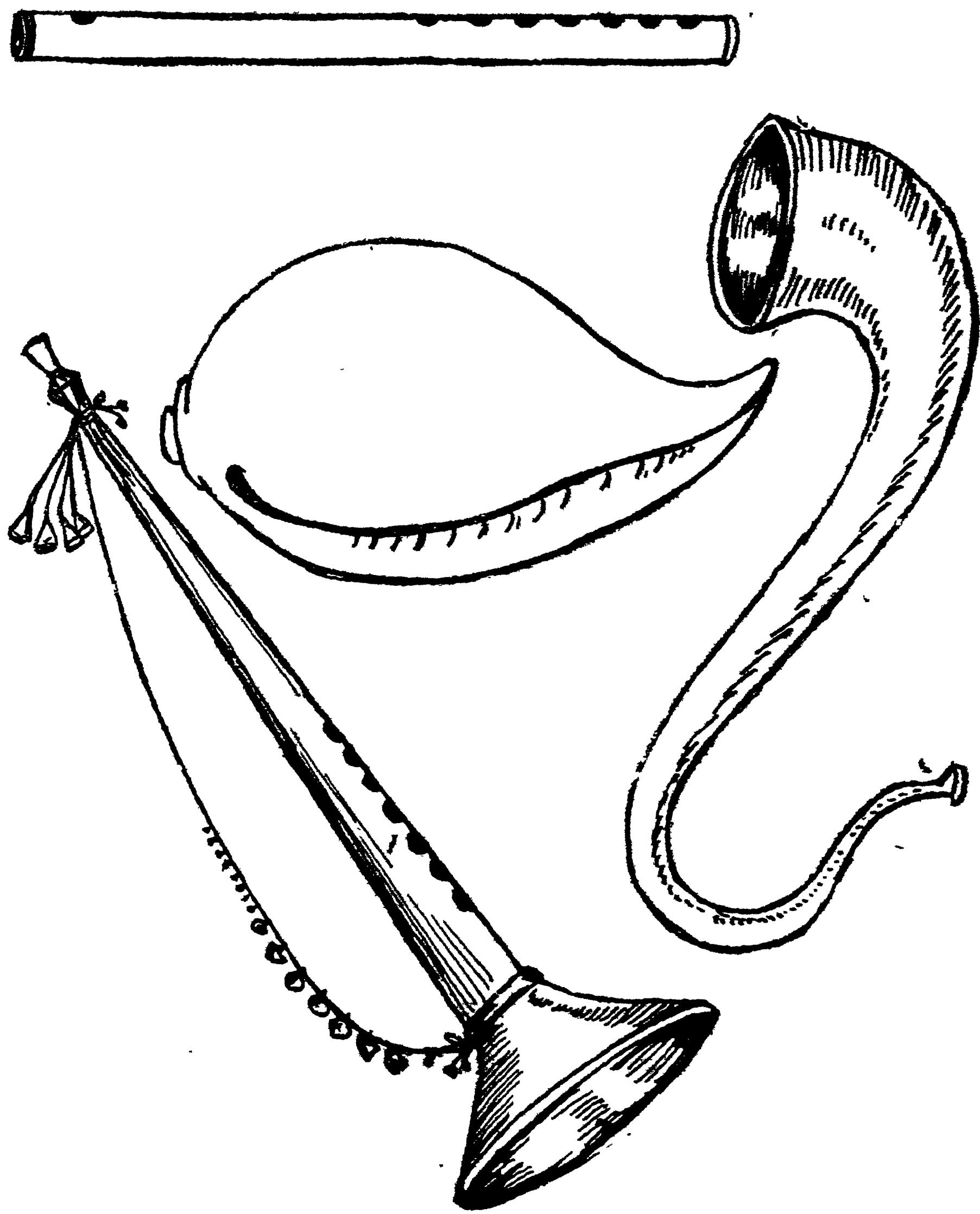
వరమ శివుని చేతిలోని శంఖం, ఈ వాయిద్యం దేవతలందరి చేతులలో ఉంటంది. గానీ, శివునికి శంఖం అంటే ప్రీతి.

పెళ్ళిళ్ళకు వాయించే సన్నాయి.

“పోర్చునియం” ఇది ఎత్తువ హిందుస్తానీ సంగితంలో ఉపయోగిస్తారు.

పూర్వం సంగీత విద్యాంసులు శృతి కోసం “తిత్త” అనే సాధనాన్ని ఉపయోగించేవారు.

రాజుల కోటిలలో ఉపయోగించే బాకాలు, కొమ్ము బూరలు ఇలా ఎన్నో వాయిద్యులు ఉన్నాయి గదూ: వాటస్సుటినీ గాలి వాయిద్యులు అంటారు.

చర్మ వాయిద్యులు

చర్మ వాయిద్యులంటే జంతువుల చర్మాతో. మట్టి, క్ర., లోహంతో తయారు చేసిన గుల్ల లకు మూతలు కుట్టి వాటి ద్వారా శబ్దం పలికించడాన్నే చర్మ వాయిద్యం అంటారు. నాట్యానికి అతి ముఖ్యమయిన ప్రక్క వాయిద్యం మృదంగం.

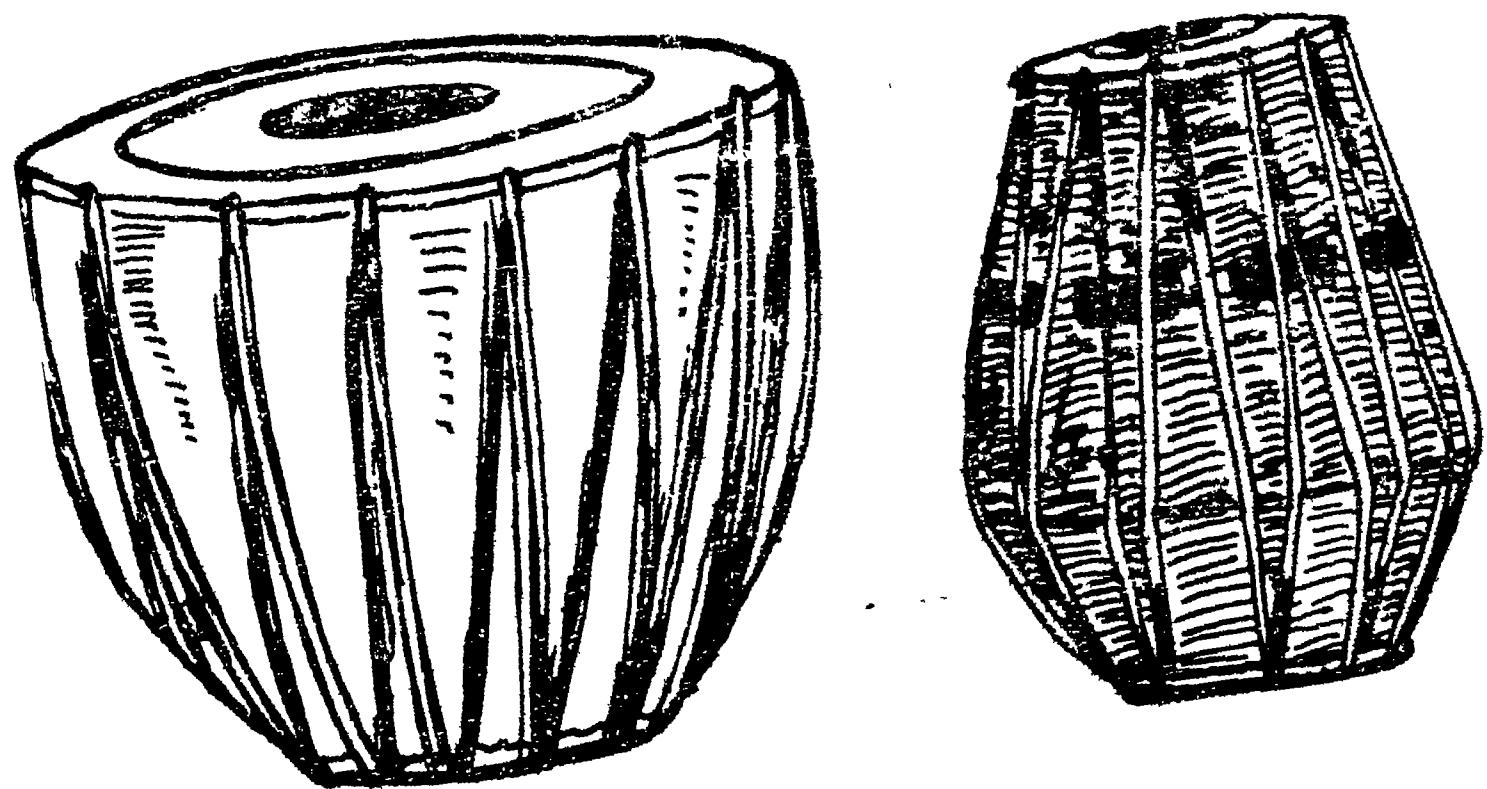
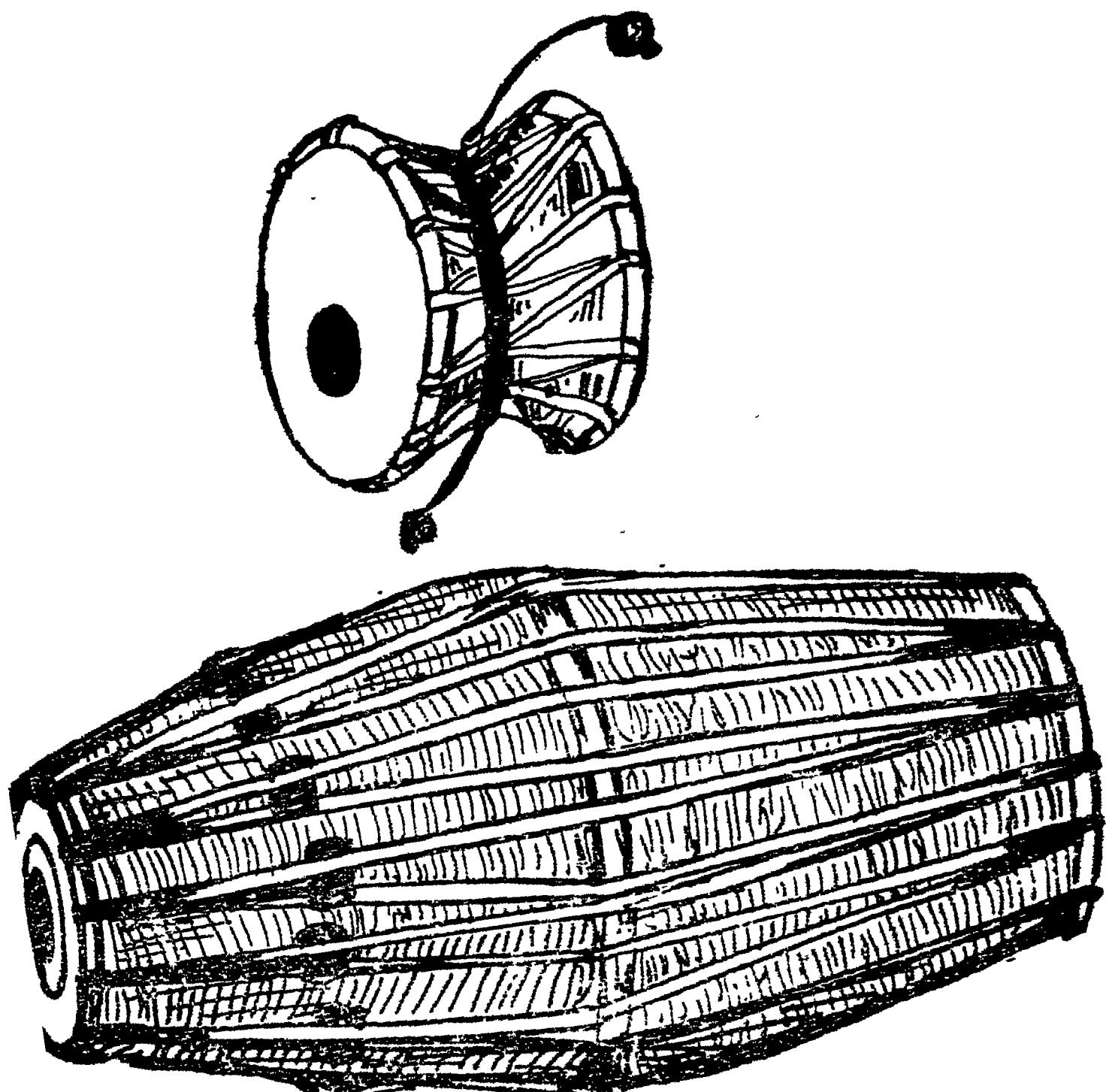
ఈ మృదంగం గూర్చి వివరంగా తరువాత చెబుతాను.
పెళ్ళి సమయంలో శభకార్యాలలో సన్నాయి మేళంలో ఉపయోగించే “డోలు”

సాంబ సదా శివుని చేతిలో ఉండే “డమరుకం”
రాజుల కోటలలో ఉండే “నగార” ఇది చాలా పెద్దదిగా
ఉండి ఒక్కసారి ప్రమోగిస్తే సుమారు మైలు దూరం వరకూ
ఆ నాదం వినిపిస్తుంది.

ముందు చెప్పిన మృదంగాన్ని మధ్యకు కోసివేసి తబలా
సృష్టించారు. ఇది కూడా హిందుస్తానీ సంగీతాలో ఎక్కువ
ఉపయోగించే వాయిద్యం.

అమృవారి జాతర్ల లో, చాటింపు వేసే సమయంలో
ఉపయోగించే “డవ్వు” చూశారు కదూ?
ఇది కూడా చర్మ వాయిద్యమే!

ఇలా ఎన్నో రకాల చర్మ వాయిద్యాలు. వాడి ఆకారాలు
శబ్దాలు ఆ ప్రాంత ప్రజల అభిరుచిని బ్యాటీ మారుతూ
ఉంటాయి.

తం త్రీ వాయిద్య లు

చెల్లాయిలూ!

చదువుల తల్లి సరస్వతీ దేవి వద్ద ఉండే వీణ చూశారా!

ఆ వీణ పేరు “కాశ్వరీ”

ఆ వీణ వాయించడం ఆంటే సరస్వతీ దేవికి చాలా ఇష్టం.

అందుకే ఎప్పుడూ ఆ దేవి చేతులలో వీణ ఉంటుంది.

వీణ తంత్రీ వాయిద్యమే,

తంత్రీ వాయిద్యము ఆంటే తీగలు కలిగి వాటిని మీటడం ద్వారాగానీ, మరి ఇతర వద్దతులలో ఆ తీగెలద్వారా సంగీతాన్ని పలికించడమే తంత్రీ వాయిద్య లక్షణం. తంత్రులు ఆంటే తీగలు.

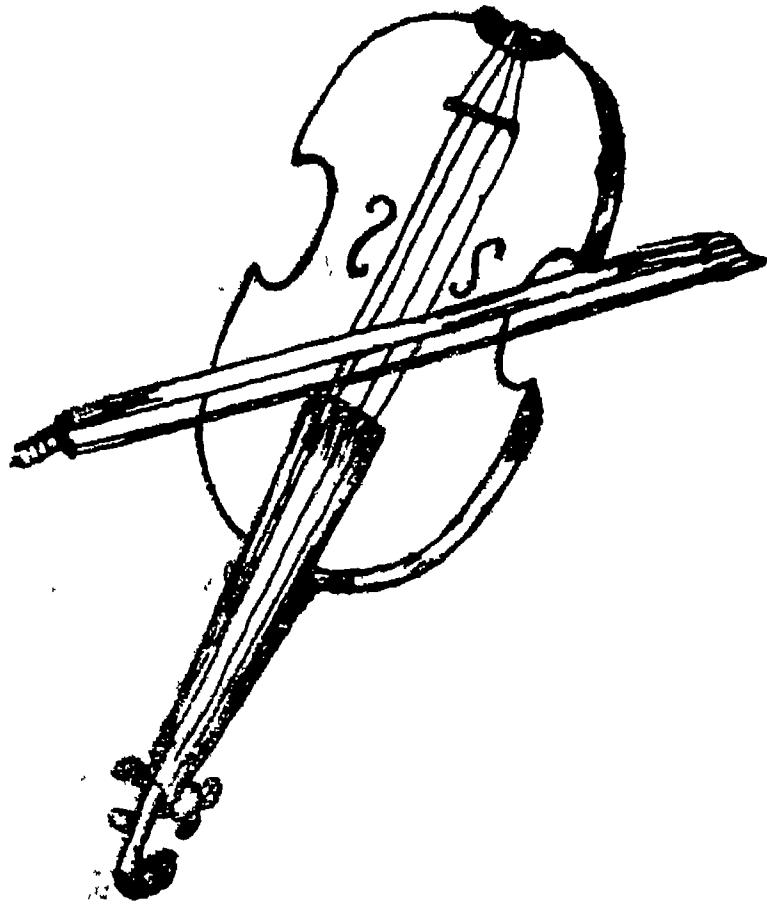
“వాయు శీనం” చూశారా?

కమాను అనే సాధనాన్ని తీగలపై రాపిడి చేయడం వల్ల శబం వస్తుంది.

ఆలాగే కర్మాంక సంగీతంలో ఆతి ముఖ్యముయిన తంబుర ప్రముఖ హిందూస్తానీ వాయిద్యం “సితార” కీధులలో అమ్మె “విక్టర్” చూశారా?

జిక్కి ఇక్కడ తీగ కలిగి, ఆ తీగ ద్వారా అనేక శబ్దాలను పలుకుతుంది. దీనినే “విక్టర్” అంటారు.

పీమి అందరికి ఇష్టముయిన ఇంగ్లీషు వాయిద్యం “గిటార్” “బుల్ బుల్” ఇలా ఎన్నో తంత్రీ వాయిద్యలున్నాయి తెలిసిందా చెల్లాయిలూ?

లోహ వాయిద్యులు

మనం గుడిలోనికి వెళ్లినప్పుడు. దేవుని ముందు పెద్దగంట వ్రేలా డుతూ ఉంటుంది గదూ! అమ్మ మిమ్మల్ని తన చేతులతో పైకి ఎత్తి మీ చేత ఆ గంటను కొట్టిస్తుంది. అవునా!

ఆలా గంట కొట్టడమంటే మీ ఆందరికీ ఇష్టం కదూ!

నాకు తూడూ చాలా ఇష్టమే. దాన్నే లోహ వాయిద్యం అంటారు. ఏద యినా లోహంతో తయారు చేయబడి. దాన్ని కొట్టడంద్వారా నాదం వచ్చే పరికరాన్ని లోహ వాయిద్యం అంటారు.

దేవుని భజనలలో ఉపయోగించే పెద్ద పెద్ద తాళాలు.

నాట్యనికి తాళాధారిగా నాట్యచార్యుడు లయ ప్రకారం పలికించే చిన్న తాళాలు. వీటిని గూర్చి వివరంగా తరువాత చెబుతాను.

“జే గంటలు” అంటే మహారాజుల రాకను తెలిపేందుకూ,

మరి పూర్వకాలంలో గడియారాలు లేవు గదూ!

కాలాన్ని సూచించడానికి ప్రతి గంటకూ ఒకసారి ఈ జేగంటలు ఉపయోగించి కాలాన్ని తెలిపేవారు.

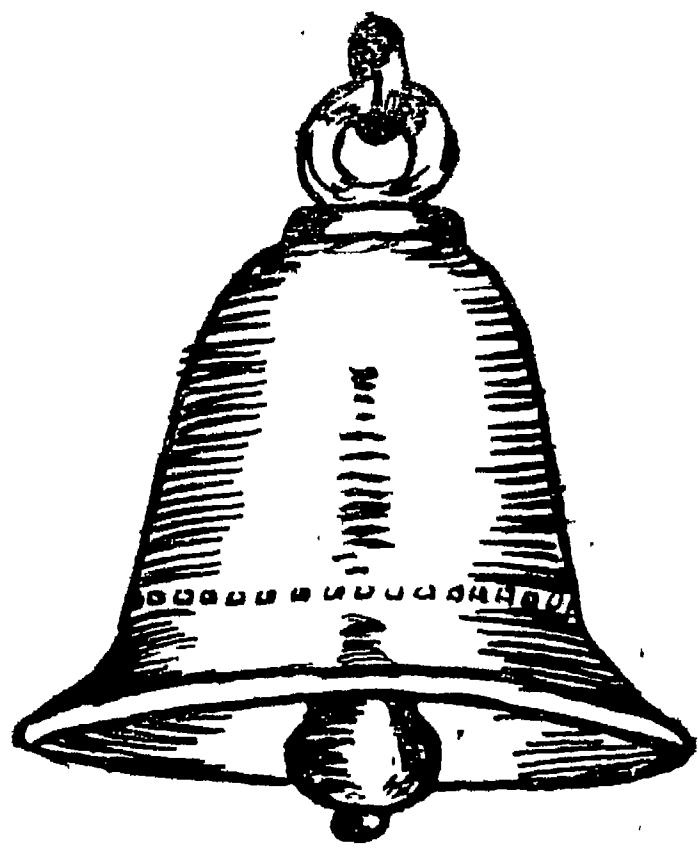
ఒకసారి కొడితే ఒంటే గంట.

రెండుసార్లు కొడితే రెండు గంటలు ఆయనట్లు లెక్క అన్న మాట.

నాట్యం చేసే నర్తకులు, నర్తకీమణులు కాళ్ళకు కట్టుకునే “గజ్జెలు” చూశారా?

ఇవన్నీ లోహ వాయిద్యలేసి:

గాలి, చర్చ, తంత్రి, లోహ వాయిద్యలే కాక ఇంకా ఎన్నో రకాల వాయిద్య పరికరాలు మన భారత దేశంలో ప్రచారంలో ఉన్నాయి, అర్థం ఆయండా తమ్ముళ్ళా! చెల్లాయిలూ!

ఆంధ్రదేశంలో నాట్య రీతులు

చిన్నారులారా:

అందాల భూమి మన ఆంధ్రభూమి
అన్ని శాషులలో అందమైనది మన తెలుగు శాషు
అభినయానికి పెట్టింది పేరు మన ఆంధ్ర కాకారులు.
మరి

మన ఆంధ్ర దేశంలోని నర్తన రీతులను గూర్చి తెలుసుకుండాం.
మన ఆంధ్ర వనిలో ముఖ్యంగా
కూచిపూడి, ఆంధ్ర నాట్యం, భరత నాట్యం ప్రచారంలో ఉన్నాయి.
మన ఆంధ్ర దేశంలో తప్ప మరే యతర ప్రాంతంలోనూ, మరే దేశం
లోనూ లేసిని “కలాపములు”

త్రైకృష్ణని ఎనిమిది మంది భార్యలలో ముద్దుల భార్య పత్యభామా డేవి.
ఆమె తపంత ఆందమయిన త్రై మరెక్కడాలేదని గర్వపడేది.
ఒకపొరి త్రైకృష్ణుడు నేను ఆందంగా ఉన్నానా? నీవు ఆందంగా ఉన్నావా?
అని పత్యభామను ఆడిగాడు. పత్యభామ నేనే ఆందంగా ఉన్నాను అంది.
ఇంకేముంది త్రైకృష్ణనికి కోపం వచ్చి వెళ్లిపోయాడు.
ఆయనను తిరిగి రప్పించడానికి పత్యభామ చేసిన హంగామాయే
ఈ కలాపం.

ఈ కలాపాలను రాత్రుల గ్రంథంగా ఆలయాల్లో నర్తకీమణులు ప్రదర్శిస్తే
కూచిపూడి భాగవతులు వీ రాత్రులు ఆడివారు.
అందుకే పత్యభామ ఆంధుల ఆడపటుచు.

ఈ వేకాక ఇంకా అనేక జానపద కళా రీతులు మన ఆంధ్రదేశంలో ఉన్నాయి.
వాటిని గూర్చి వివరంగా తరువాతి పేజీలలో చెప్పాను చూడండి.

కూచిపూడినాట్వి ०

ఆంధ దేశంలో ప్రస్తుతం బాగా వేరున్న నాట్యమే కూచిపూడి. కొన్ని వందల సంవత్సరాలుగా కూచిపూడి అనే చిన్న గ్రామానికి చెందిన కొందరు పురుషులు (శ్రీ వేషం కూడా ధరించి) నాట్యం చేసేవారు.

వీరినే కూచిపూడి భాగవతులు అంటారు.

వీరు పూర్వం నుండి ఉరూరా తిరిగి నృత్యం ప్రదర్శించే వారు. వీరు ఎక్కువగా శ్రీకృష్ణసికి సంబంధించిన కథలనే నాట్యం ఆడుతారు. రాత్రి పూట ప్రదర్శనం మొదలు పెట్టి. తెల్లువార్లు భాగవతం ఆడేవారు.

అందుకే హిరికి “వీధి భాగవతులు” అనే వేరు వచ్చింది.

శ్రీ సిద్ధేంద్రుడు అనే యోగీంద్రుడు వీరికి నాట్యం నేర్చిన గురువు. ఆయన అనేక రచనలతో పొటు “భామా కలాపం” అనే రచనను చేసి కూచిపూడి వారికి నేర్చించారు. పటిమంది లేదా పదిహేసు మంది వరకూ ఒక్కొక్కరూ ఒక్కొ వేషం వేసి నాట్యం ఆడేవారు.

ఉదాహరణకు ఉషా పరిషయం అనే భాగవతం చూద్దాం.

శ్రీకృష్ణసి మనుమడు అనిరుద్ధసికి, భాషాసురుడు అనే రాక్షసుని కుమారై ఉషకు పెండ్లి అన్నమాట.

దీనిలో ఉషగా, అనిరుద్ధగా, శ్రీకృష్ణగిగా, భాషాసురుగిగా ఇలా ఒక్కొక్కరూ ఒక్కొ వేషం వేసి నాట్యం ఆడుతారు. వీరందరికి ఒక సూత్రధారు డుంటాడు. ఆయనే కథ అంతా నడిపిస్తాడు.

ఒక ఇరువై అయిదు. ముపై సంవత్సరముల నుండి కూచిపూడి వారు కాల మాన పరిస్థితులకు అనుకూలంగా మారి వారి నాట్య విద్యను శ్రీలకు కూడా నేర్చించి ప్రదర్శనలిస్తున్నారు.

అందువల్లే కూచిపూడి వ్యాప్తిచెందినది.

తెలిసింది కదూ కూచిపూడి వారిని గూర్చి.

ఆంధ్ర నాట్యం

తమ్ముళ్ళాః చెల్లాయలూః

ఆంధ్ర దేశంలో పుట్టిన మనందరికి ఒక ప్రత్యేక సాంప్రదాయ నృత్యం ఉంది.

ఆదే ఆంధ్రుల నాట్య సాంప్రదాయం “ఆంధ్ర నాట్యం”

పూర్వం దేవాయాల్లో దేవుని సిద్ధుర లేపడం మొదలుకొని మరలా సిద్ధుర పుచ్చే వరకూ వివిధ కార్య క్రమాలలో, వివిధ రీతులలో నృత్యం ఆడేవారు అందుకే ప్రతి దేవాలయంలోనూ నర్తకీమణులుండేవారు. ఆ నర్తకీమణులు పొడ్డి చేసుకునే వారు కాదు.

దేవుని సేవలో, దేవునికి నృత్యం చేసి, తమ జీవితాలను దేవుని సేవకు అర్పించి, దేవునిలో లీనమయ్యే వారు.

అలాగేః

ప్రతి రాజుస్థానంలోనూ ఒక ఆస్థాన నర్తకీమణి మరి ఇతర నర్తకీమణులు ఉండేవారు. రాజుగారి ఆస్థానంలోని పండితులను, కవులను, మిగిలిన వారందరినీ తమ నాట్యంతో మెప్పించేవారు.

అలాగే

సామాన్య జనులందరి కోసం కూడా నృత్య ప్రవదర్శనం చేసే వారు.

విశ్వందరూ చేసిన నాట్యమే “ఆంధ్ర నాట్యం”

ఈ ఆంధ్రనాట్యం “ఏకపొత్త కేళిక” అండే ఒకే నర్తకి నృత్యం చేసే విధానమన్న మాట.

ఈ నాట్యంలో అభినయానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఉంటుంది. అభినయం చేయడంతో ఆంధ్రులకు సాటి మరి ఎవరూ లేరు.

ఆది మీకు తెలుసా చెల్లాయలూ?

ఆ నాట్యంలో సంగీతం కూర్చు పద్ధతి వేరుగా ఉంటుంది.

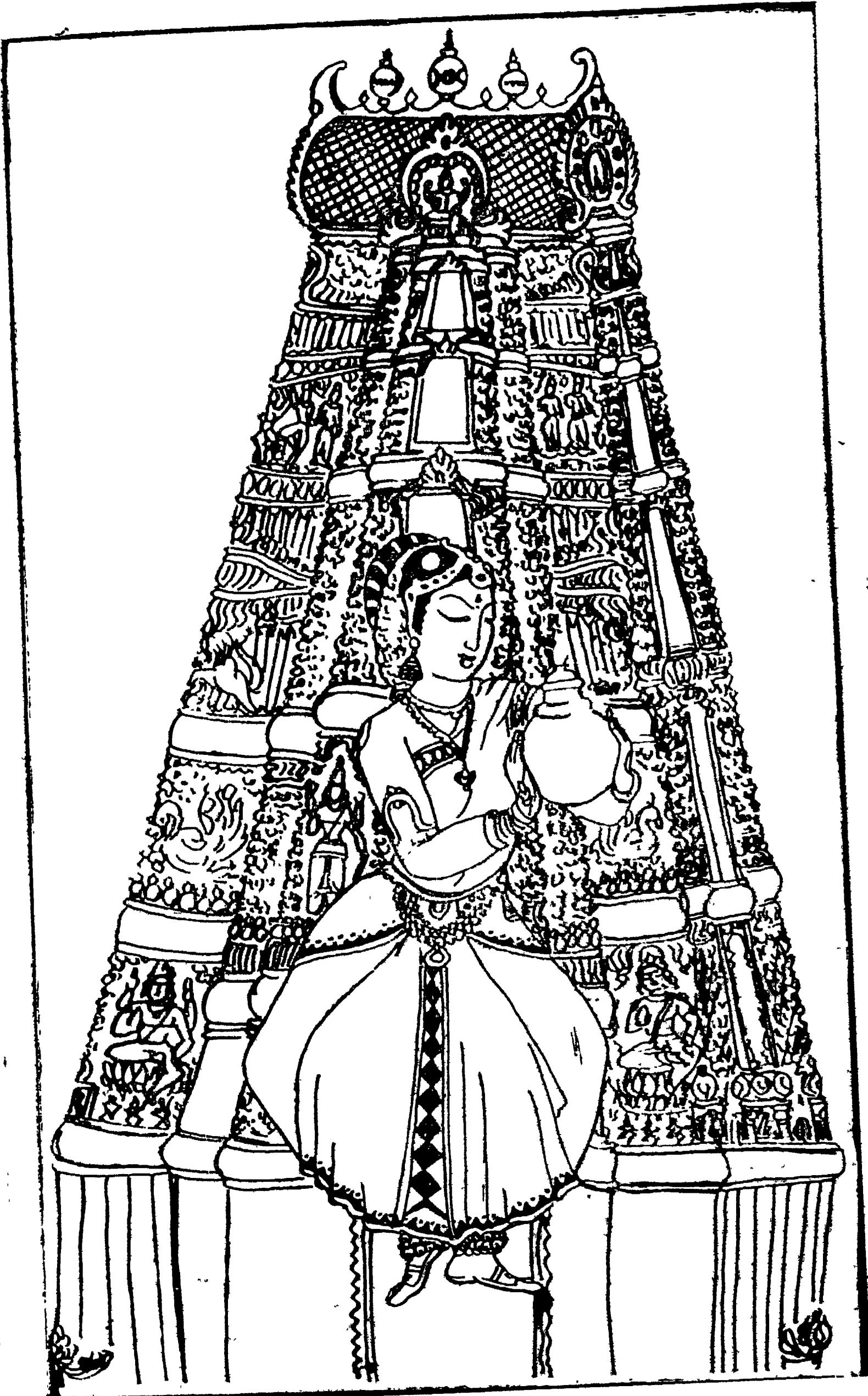
ఈ నాట్యంలోని పాద విన్యాసాలు, చేతుల కదలికలు ప్రీతిలకు ఉండే సహజమైన అందానికి అనువగా ఉంటాయి,

“ఆంధ్రనాట్యం” క్రొత్త సాంప్రదాయం అనే అభిప్రాయం చాలా మందికి ఉంది.

కానీ

ఆంధ్రులు పుట్టినప్పుడే ఆంధ్రనాట్యం పుట్టింది.

ఆర్థం ఆయంది కదూః

పేరిణి శివతాండవం

తమ్ముళ్ళాః

మన ఆంధ్రజాతికి గర్వ కారణమైన ఒక విశిష్ట నర్తనం ఉంది.
తెలుగూ మీకు?

అదే “పేరిణి శివతాండవం”

వేయి నంవత్సరముల క్రిందట మన తెలుగు యువకులు ప్రదర్శించి
మెఘ్య బొందిన వీరమాట్యం,

కాకతీయ మహా రాజులయిన గణపతి దేవుడు, రుద్రమ దేవి, ప్రతాపరుద్రుల
కాలంలో శివుని పూజలలో ప్రతి రోజు మూడు సారులు ఈ తాండవాన్ని
ప్రదర్శించే వారు.

యుద్ధ వీరులకు ఉత్తేజాన్ని కల్గించడం కొరకు ఈ ఉద్ఘత నర్తనం
నర్తించే వారు.

వీరులు, మహేశులు, పశుపతులు, మైలారు దేవులనే నర్తకులు ఈ పేరిణి
శివతాండవం ప్రదర్శించే వారని తెలుస్తుంది. మగవారు మాత్రమే చేయ
గల ఈ తాండవ నృత్యం పురుషుని పురుషునిగా వీరుని వీరునిగా
తీర్చిర్చిదిదే ఏకైక తాండవ నృత్యం ఈ పేరిణి శివతాండవం
అయితే

ఇంత కష్టతరమైన, గర్వకారణమైన ఈ ఆంధ్రుల తాండవనృత్యం
కాకతీయ మహారాజుల తరువాత మరుగున పడి “పేరిణి” అండే ఏమిటో?
దాని పేరు, దాని విశిష్టత మర్మపోయారు మన ఆంధ్రులు.

అర్థం అయిదా తమ్ముళ్ళా?

శ్రీ నటరాజ రామకృష్ణగారు అనే మహానుభావుడు, కాకతీయ సేనాని
ఖాయవ రచించిన “నృత్త రత్నావళి” అను గ్రంథం, రాయవ్య దేవా
లయం లోని శిల్ప సౌంధర్యాలను ఆధారంగా చేసికొని పది నంవత్సరాలు
సిర్వరామ కృష్ణచేసి “పేరిణి శివతాండవాన్ని మరలా సృష్టించారు. అంటే
దాదాపు ఏడు వందల నంవత్సరాల తరువాత కాల గర్భంలో కలిసిన మన
ఆంధ్రుల తాండవాన్ని పునః సృష్టి చేసిన “పేరిణి సృష్టికర్త” –
మన నటరాజ రామకృష్ణ గారు.

ఈ తాండవంలో నర్తకుడు శివుణ్ణి రుద్రునిగా ప్రేరణచేసి శివ శక్తిని తనపే
ఆవహింప జేసుకుంటాడు. అందుకే ఈ నృత్యానికి “ప్రేరణ శివతాండవం”
“పేరిణి శివతాండవం” అనే పేరు వచ్చింది. ఈ తాండవం చూసే ప్రతి
వారికి ఆవేశం కలిగి మనం టూడా ఈ నాట్యాన్ని నేర్చుకొని. ఆంధ్రుల
కీర్తి ప్రతిష్ఠలు నిలబెడదాం అనిపిస్తుంది. అంత ఆవేశ పూరిత నృత్యం ఇది.
ఈ తాండవానికి వాయించే మృదంగం, వాయిద్య పద్ధతి వేరుగా ఉంటుంది.
ఈ సారి మీ వూరిలో “పేరిణి శివ తాండవం” ప్రదర్శిస్తే తప్పక చూడండి.

జూనపదన్నల్నాలు

జూనపద నృత్యాలు ఎప్పుడైనా చూశారా?

జాతికి అద్దం పట్టివే ఈ జూనపద కళారూపాలు.

జూనపద కళలకు మన ఆంధ్ర పెట్టింది పేరు.

మన ఆంధ్రుల వల్ల జీవితంలో ప్రతి పనిలోనూ ఈ జూనపద నృత్యాలు.

పాటలు ఒక భాగంగా ముడివేసుకు పోయాయి, పొలం పని చేసే పడుచులు పాటలు పాడుతూ పనిచేస్తారు. ఆ లసట పోగొట్టు కొనేందుకు ఈ జూనపదం పాటలు పాడుతూ పని జేయడం ఆనవాయితి.

ఈ జూనపద నృత్యాలు అనేకం ఉన్నాయి.

“గరగలు” అమ్మవారి జూతర్లలో నెత్తిపై గరగలు పెట్టుకొని అనేక విధాలుగా విన్యాసాలు చ్ఛేస్తు నాట్యం చేస్తారు, మీరూ చూసే ఉంటారు జౌనా?

“వీర నాట్యం” వీరభద్రుని సంబరాలలో వీరనాట్యం చేస్తారు. ఓరు నోట్లో అనేక వత్తులతో మండుతున్న కాగడాలు పట్టుకొని భీకరమైన నృత్యం చేసే వీరులు వీరు.

“తోలు బొమ్మలు” తోలు బొమ్మల ఆట ఎప్పుడైనా చూశారా? ఒక తెల్లని తెర మెమక తోలుతో తయారు జేసి, రంగులు వేసిన బొమ్మలను కదిలిస్తూ, పాటలు పాడుతూ, మధ్యలో హస్యం చెబుతూ, రామాయణం, భారతం ఇలా ఎన్నో ఎన్నో కథలు ఈ తోలు బొమ్మలతో ఆడుతారు.

ఇవేగాక యక్కగానాలు, చిందులు, పులి వేషం, ఉరుములు, కత్తి సాము, బుట్ట బొమ్మలు, దొమ్మరి ఆట, డప్పులు, రుంజలు, జముకులు, తప్పెట గుండ్లు ఇలా ఎన్నో జూనపద కళారీతులు మన ఆంధ్రావనిలో ఉన్నాయి.

నాట్యం పోషించిన రాజులు

మన ఆంధ్రాల కళలు ఇంత అభివృద్ధి చెందుటకు మూల కారకులు రాజ్యాలను పాలించిన మహారాజులు.

వారు గనుక ఆ రోజులలో కళలను పోషించ కుండీ, ఈ నాడు మనకు ఈ కళా సాంప్రదాయాలు ఏమీ మనకు మిగిలి ఉండేవి కావు. మన కళలకు యింత పేరు ప్రతిష్టలు వచ్చి ఉండేవి కావు. కళలను ఆదరించి, కళాకారులను పోషించి. కళాభివృద్ధికి దోషదం చేసిన కొందరు రాజులను గూర్చి తెలుసు కుందాం.

“తీ కృష్ణ దేవరాయలు” అష్ట దిగ్గజాలు అనే ఎనిమిది మంది కవులను పోషించి వారి చేత అనేక గ్రంథాలు వ్రాయించాడు. అనేక మంది నర్తకీ మణులను పోషించాడు. నాట్యశాలలు కట్టించి దేవ దాసీలకు భరణాలిచ్చి నాట్యాభివృద్ధికి కృష్ణ చేసిన మహారాజీయన.

“ఓ మరగిరి” ఈయన కూడా అనేక నృత్య కళా సాంప్రదాయాలను పోషించి ప్రతి పంచత్వరం వసంతోత్సవంలో పోటిలు సిర్వహించి గెల్చిన వారినీ, ఛడిన వారినీ కూడా సత్కరించేవాడు. “నాట్య శాస్త్రముపై వసంత రాజీవం” అనే గ్రంథం వ్రాసాడు.

“రఘునాథుడు” అనేక మంది నర్తకీ మణులను పోషించి దేవాలయాలు క్రతీంచి నాట్యసికి ఎనలేని సేవ చేసిన మహారాజు. ఈ మహాభావుని ఆస్తానంలో వందల కొలది నాట్య కళాకారిణులుండేవారు,

వీరే తాక ప్రతాప రుద్రుడు. గణపతి దేవుడు. రుద్రమ దేవి, అచ్యుత రాయలు, తానీషా, కొడవీటి రాజులు, గజపతులు, వీరే తాక అనేక మంది జమిందాయలు కూడా నాట్య కళాకారులను పోషించి నాట్యాభివృద్ధికి, కళల అభివృద్ధికి ఎనలేని సేవ చేశారు..

ఇలా చెబుతూ ఉంటే ఎందరో. ఎందరెందరో మహానుభావులు చరిత్రలో ఉన్నారు తమ్ముళ్ళు!

ప్రస్తావ నర్తకీముణులు

చెల్లాయిలూ!

ప్రతి రాజుస్థానంలోనూ, దేవాలయంలోనూ నర్తకీ మణులుండివారు. వారు అనేక శాస్త్రాల్లో పొందిత్యం సంపాదించేవారు. వారు పండిత పొమరుల హృదయాలను తమ నాట్య కళా నైపుణ్యంతో రంజింప జేసేవారు. వారిలో కొంత మందిని గూర్చి చెబుతాను. వింటారా?

కుప్పుయి : తృతీ కృష్ణ దేవరాయలి. ఆస్థాన నర్తకీమణి. మహా పండితు రాలు. ఆష్టదిగ్గజాలగే నుహా పండితుల. రాజుల, తిమ్మరును వంటి పండితుల మన్మసులు అందుకొన్న కళాకారిణి.

మాచర్లదేవి : ప్రతాపరుద్రుని ఆస్థాన. నర్తకి. ఈమె తన వంశ చరిత్రనే యష్టగానం ఆడించి, చూసే ఆనందించింది. అంతటి మనురాలు.

లకుము : కొమరగిరి రెడ్డి రాజు ఆస్థానంలో నర్తకీమణి, ఈమె సహకారంతో కొమరగిరి నాట్యంపై ఒక గ్ర్యంథం వార్చిసాడు.

శాగామతి : గోల్డ్ గ్రండ పొదుణ్ణె వారిని. తన నాట్యంతో మెప్పించి, ఆయనను పెండ్లి ఆడి. తన పేర భాగ్యవంగరం అనే మహా వట్టానిన్న సార్చింప జేసింది. ఆదే నేటి మన. రాష్ట్ర రాజుధాని హైదరాబాద్.

తారామతి : ఆశీషా వ్రీఖువులు ఆస్థాన నర్తకి.

ముద్దు చంద్రీలేఖ : తృతీ రఘునాథ రాయుల ఆస్థాన నర్తకి. వగది దివిటీలు. వందిమాగతులతో రాజుగారి ముత్తాల పల్లకిలో రాజుస్థానానికి వెళ్లిన “మన పండితురాలు.”

వీరే కాక యింక తిరు వెంకట మాటిక్యం. పొన్నాక్షి. కామూక్షి. పెండేల లాగమ్మ. గంగమ్మ. టూపవతి, శశిరేఖ, లోకనాయకి. భాగీరథి ఇలా ఎందరో నర్తకీమణులు పండితుల, రాజుల, చక్రవర్తుల, జమిందారుల, పామాన్యుల వ్రీశంశలందు కొన్నారు.

చూశారా చెల్లాయిలూ మన నాట్య కళాకారిణుల ప్రతిథ.

నాట్య శాస్త్రం వేత్తలు

నాట్య శాస్త్రంపై గ్రంథాలు రచించిన ఆనేక మంది మహానుభావులలో కొందరు ముఖ్యాల గూర్చి తెలుసుకుండాం.

భరతుడు :— ఈయన శ్రీరాముని తమ్ముడు కాదు. శకుంతలాదుష్యంతులకు మారుడూ కాదు. భరతుడనే ముని. సుమారు 2 వేల సంవత్సరాలకు పూర్వం మన దేశంలో జీవించిన మహార్షి. ఈయన “నాట్యశాస్త్రము” “ఆనే పెద్ద గ్రంథం వ్రాశాడు.

వందికేశుడు :— ఈయన మన ఆంధ్రుడు. నాట్యశాస్త్రంలో ప్రసిద్ధిపొందిన “అభినయ దర్శణం” “భరతార్థవం” ఆనే గ్రంథాలు వ్రాశాడు. నాట్యచార్యులకు అతి పూజ్యస్తోయ గ్రంథం “అభినయ దర్శణం”.

జాయఫ :— సుమారు వేఱు సంవత్సరాలకు పూర్వం నాట్యం ఎలా ఉండేవో దాన్ని గూర్చి “సృత రత్నావళి” ఆనే గ్రంథం రచించాడు ఈ సేవాధిపతి. విలువిద్యతోపాటు. నాట్యభ్యాసం చేసిన నాట్య. యుద్ధ వీరుడు జయపాలైనాని.

సారంగదేవుడు :— “సంగీత రత్నాకరం” ఆనే గ్రంథాన్ని పొంతియ దేశి సాంప్రదాయ నృత్యాలను గూర్చి వ్రాశాడు.

కొమరగిరి :— కొండపీడు నేఱిన రాజు “లకుమ” ఆనే ఆస్తాన నర్తకి నష్టయంతో “వనంత రాజీయం” ఆనే నాట్య గ్రంథాన్ని వ్రాశాడు. దురదృష్టవ్యక్తు మనకు లభించలేదు.

ఇంకా విద్యాభాధుడు, సింగ భూషాలుడు ఇలా ఆనేక మంది మహాయోగులు, మహాపురుషులు, మహారాజులు పూర్వుక్కలంలో నాట్యంపై గ్రంథాలు వ్రాశారు. మనందరి కొరకు,

చూశారా తమ్ముళ్ళా! వారు ఆనాడు వ్రాసి ఉండకపోతే నాట్యంలోని మెలకువలు మనకు ఈనాడు తెలిసేవి కావు.

శనాటీ నాట్య శాస్త్రవేత్తలు

తమ్ముళ్ళూ, చెల్లాయిలూ :

పూర్వం నాట్యంపై గ్రంథాలు వ్రాసిన వారిని గూర్చి తెలుసుకున్నాం.
కానీ,

ఈనాడు నాట్యశాస్త్రంపై కొన్ని గ్రంథాలు వ్రాశారు కొందరు.

కొందరు సంస్కృత గ్రంథాలను తెనుగులోనికి అనువదించారు.

వారినిగూర్చి తెలుసుకుండామూ?

శ్రీ నటరాజ రామకృష్ణ : నాట్య కళకారునిగా, నాట్యశాస్త్ర పరిశోధకునిగా, నాట్యచార్యునిగా అనేక భాషలలోని నాట్య గ్రంథాలను తరచి, మరే ఇతర భాషలోనూ లేనన్ని గ్రంథాలు నాట్యంపై రచించిన మహానటమూ రీ. ఈయన రచనలు మూడు భాగాలుగా ఉంటాయి.

1. బాయిరకు, బాలికలకు నాట్యభిలాష పెంపాందించేవి.
2. నాట్యం అభ్యసించే విద్యార్థులకు ఉపయోగపడేవి.
3. నాట్యచార్యులకు ఉపయోగపడేవి.

ఈయన గ్రంథాలకు అనేక జాతీయులు, రాష్ట్రాలు బహుమతులు లభించాయి. అందుకే ఈయను “నాట్యకళ పితామహుని”గా ప్రవంచం కొనియాడు తుంది.

శ్రీ హోంగి శ్రీరామ అప్పారావు : అతి సామాన్యాలకు కూడా అర్థం అయ్యేలా భరతుని నాట్య శాస్త్రాన్ని తెలుగులోనికి అనువదించారు ఈయనే. శ్రీ జమ్ములమడక మాధవ రామశర్వ : ఎన్నో గ్రంథాలు సంస్కృతం నుండి తెలుగులోనికి అనువదించారు. నృత్య రత్నావళి, నాట్య శాస్త్రాలను తెలుగులోనికి అనువదించారు.

వీరు కాక శ్రీ హోతుకూచి సుబ్రహ్మణ్యం, శ్రీ మానవల్లి రామకృష్ణయ్య. వేదాంతం పార్వతీశం, సి. ఆర్, ఆచార్య ఇలా అనేక మంది ఈ నాటి నాట్య శాస్త్ర వేత్తలు, నాట్యంపై అనేక గ్రంథాలు రచించారు. రచిస్తున్నారు కూడా.

నృత్య సంగీత రచయితలు

చెల్లాయిలూ:

నాట్యసికి కావలసిన సంగీతం రచనలు చేసిన మహాయోగులు. మహాను భావులు ఎందరో ఉన్నారు.

వారిలో అతి ముఖ్యమైన వారిని గూర్చి చెబుతాను.

అన్నమాచార్యులు : ఏడుకొండల వెంకటేశ్వరుని దివ్యలిలలను సంగీత రచనలు చేసి మనం నాట్యం ఆడటానికి పీలుగా పాటలు వ్రాశారు.

త్యాగరాజు : తన సంగీత రచనలతో కర్మాంగక సంగీతానికి జీవంపోసిన అపర బ్రహ్మ అనేక కీర్తనలు రచించి అభినయానికి, నాట్యసికి జీవం పోశారు.

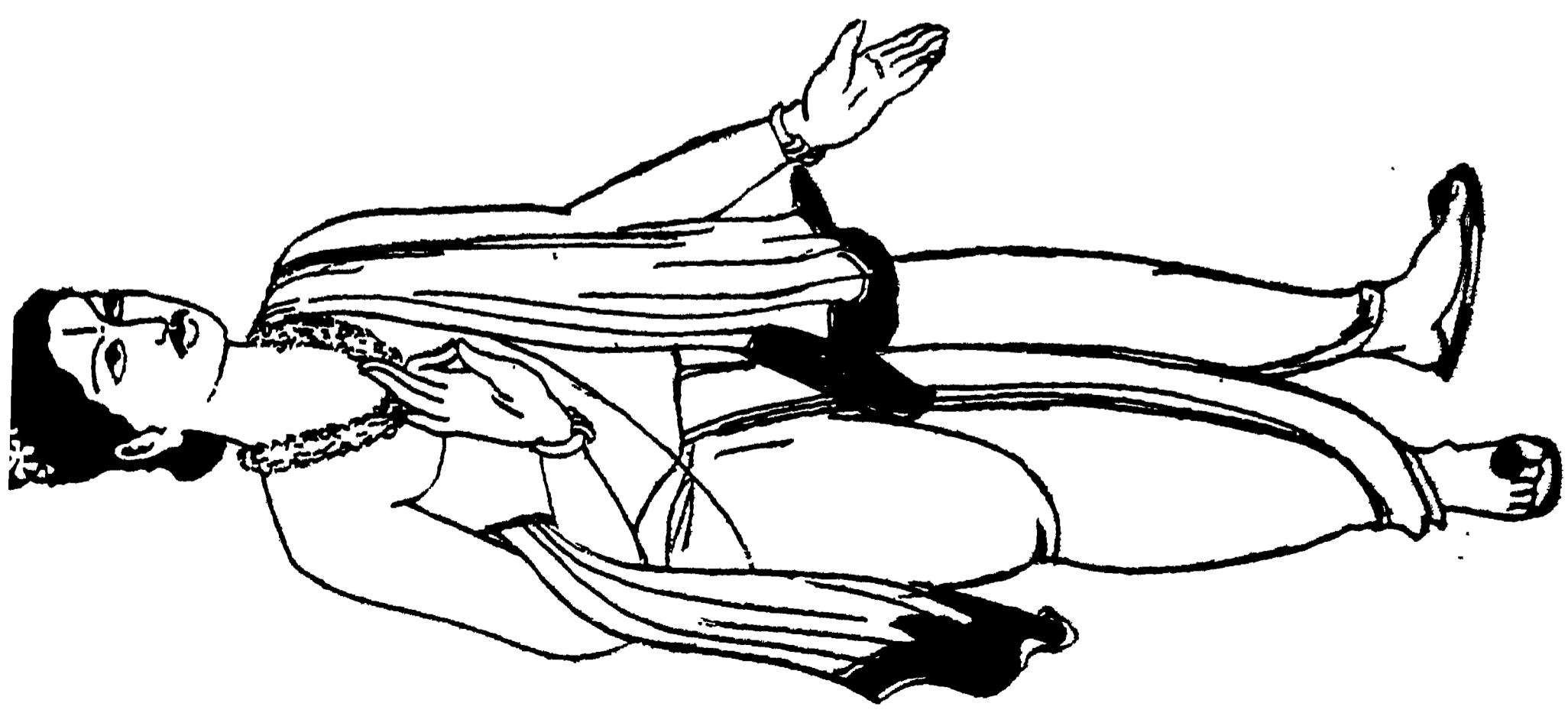
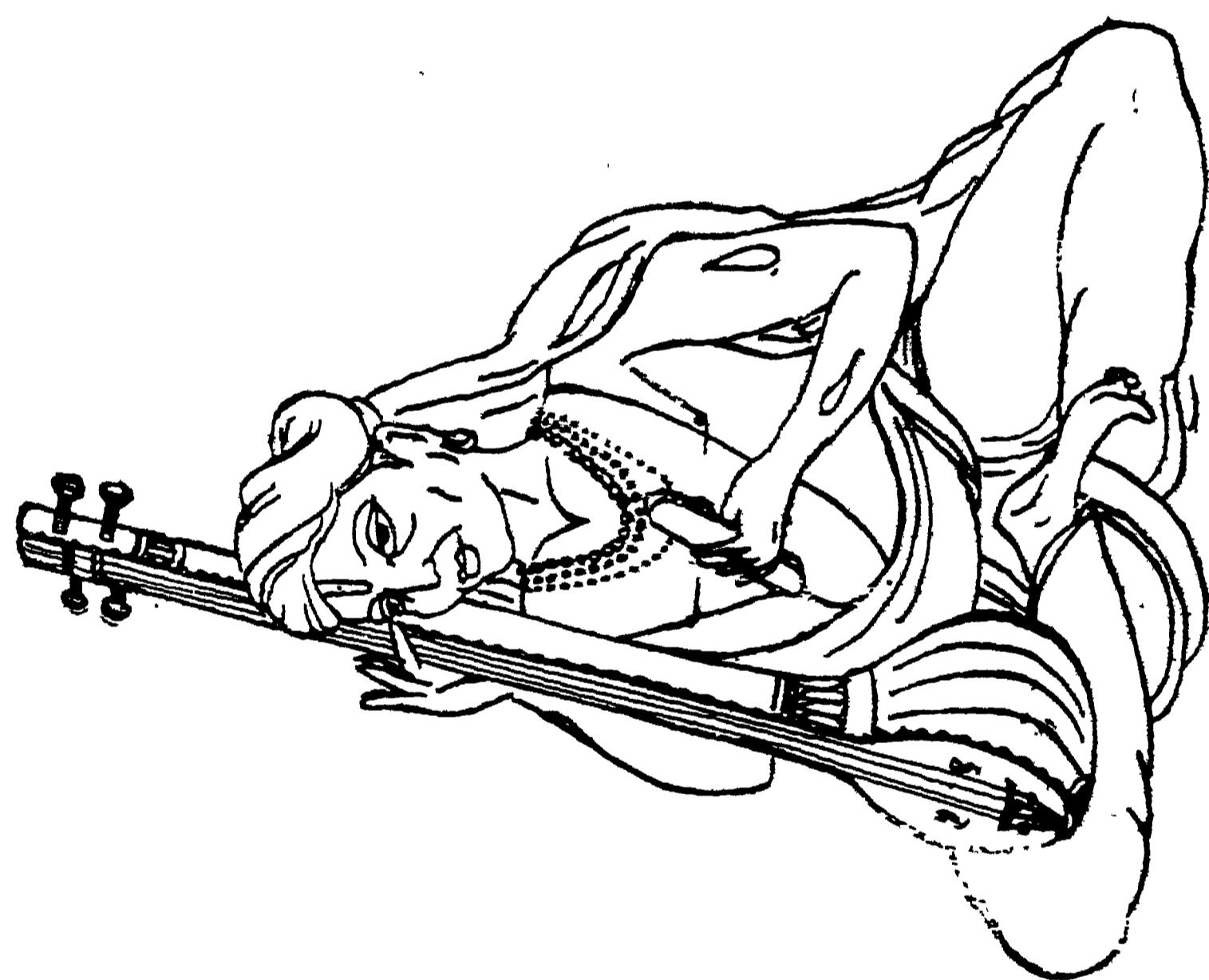
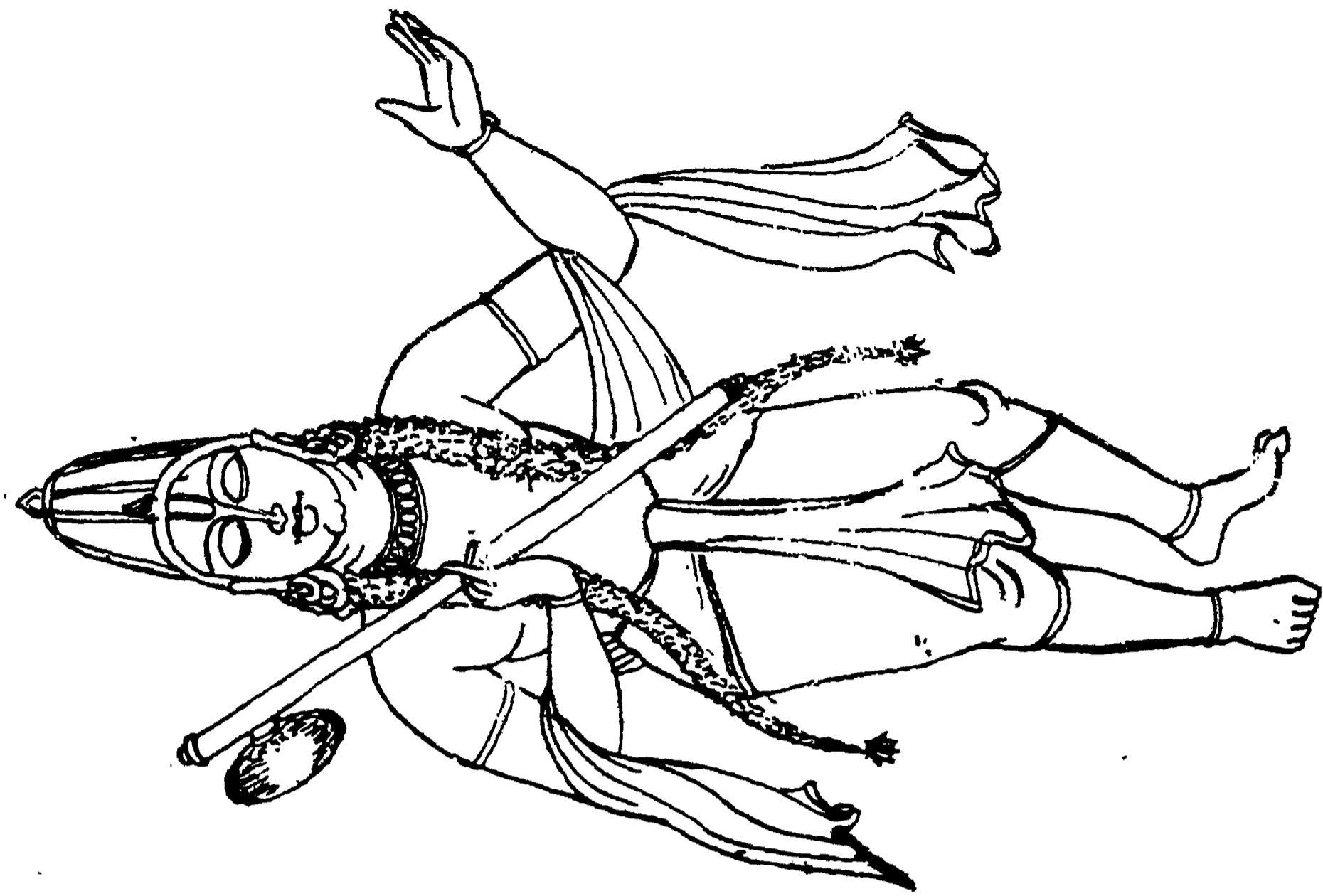
నాయణతీర్థులు : ఈయన రచించినవే తరంగాలు. పున్నమి చంద్రుని చూచి పొంగే కడలి తరంగాలవలే ఈయన రచనలు ఉంటాయి. అందుకే వాటిని తరంగాలు అంటారు. భావ ప్రఫుకటనకు, నాట్య విన్యాసాలకు అను వయినవీ తరంగాలు.

సిద్ధేంద్రుడు : కూచిహూడి నాట్యసికి మూల పురుషుడు. కృష్ణ. సత్య భాతుల ప్రషాయ కలహం ఒక ప్రబంధంగా రచించి కూచిహూడి నాట్యసికి వెలుగులోనికి తెచ్చిన మహాయోగీంద్రుడు.

క్షేత్రయ్య : క్షేత్రయ్య వ్రాసిన పదాలు, నాట్యభినయానికి ముఖ్యం అయినవి. ఈయన పదాలు రచించకుండా ఉండే ఆంధ్రుల అభినయానికి ఇంతటి కీర్తి ప్రతిష్ఠలు వచ్చి ఉండేవి కావేమో?

సత్యవతయ్య, సారంగపాణి పీరిరువురూ కూడా పదాలు రచించారు.

విరేకాక ఆది శంకరాచార్యులు. జయదేవుడు ఇలా ఎందరో ఎందరెందరో మహానుభావులు నాట్య సంగీతానికి కావలసిన రచనలు చేసి చరితార్థులై నారు

ఇ ల య శిల్ప లు

చిన్నారి చెల్లాయిలూ. చిన్ని చిన్ని తమ్ముళ్ళా?

ఆలయానికి వెళ్ళినపుడు శిల్పాలను చూశారా?

మనకు ముందుగా చిరునవ్వుతో, వివిధ భంగిమలలో స్వాగతం చెప్పేవి
శిల్పాలే కదూ?

ఎప్పుడో, ఎవరో తెలియని అజ్ఞాత శిల్పి మలచిన అందమైన శిల్పాలు అవి.
వాటి దగ్గరకు వెళ్ళి చూశారా?

అవి మిమ్మిల్ని రమ్మని ఎప్పుడూ పిలవలేదా?

ఈ సారి దేవాలయానికి వెళ్తే ఆ శిల్పాలను పరీక్షగా చూడండి.

అవి సభివ మూర్తులై మిమ్మిల్ని ఆహ్వానిస్తాయి.

కొన్ని శిల్పాలు కాలి మువ్వులు కదిపి నాట్యం చేస్తాయి.

కొన్ని పాటలు పాడుతాయి. కొన్ని వాయిద్యాలు వాయిస్తాయి.

ఆ శిల్పాలను పరీక్షగా చూసే కొన్ని వందల, వేల సంవత్సరాల నాటి
నృత్యాన్ని, ఆనాటి పంపుకుతినీ, మనం అర్థం చేసికొనవచ్చును.

ఆందుకే తమ పేరు శాశ్వతంగా ఉండేందుకే

మహారాజులు ఎంతో ధనం వ్యయం చేస్తే

ఎందరో శిల్పాలు తమ నైవణ్యాన్ని, చమటను, రక్తాన్ని వ్యయంచేసి అ
శిల్పాలను తీర్చి దిద్దారు.

ఆ శిల్పాలకు ఆధారం నర్తకీమణిలే!

వారిని ఉపాంచి. చూచి శిల్పాలకు ప్రాణం పోస్తారు శిల్పాలు.

అర్థం ఆయిందా శిల్పాలకు. నాట్యానికి ఎంత సంబంధం ఉందా?

ల య

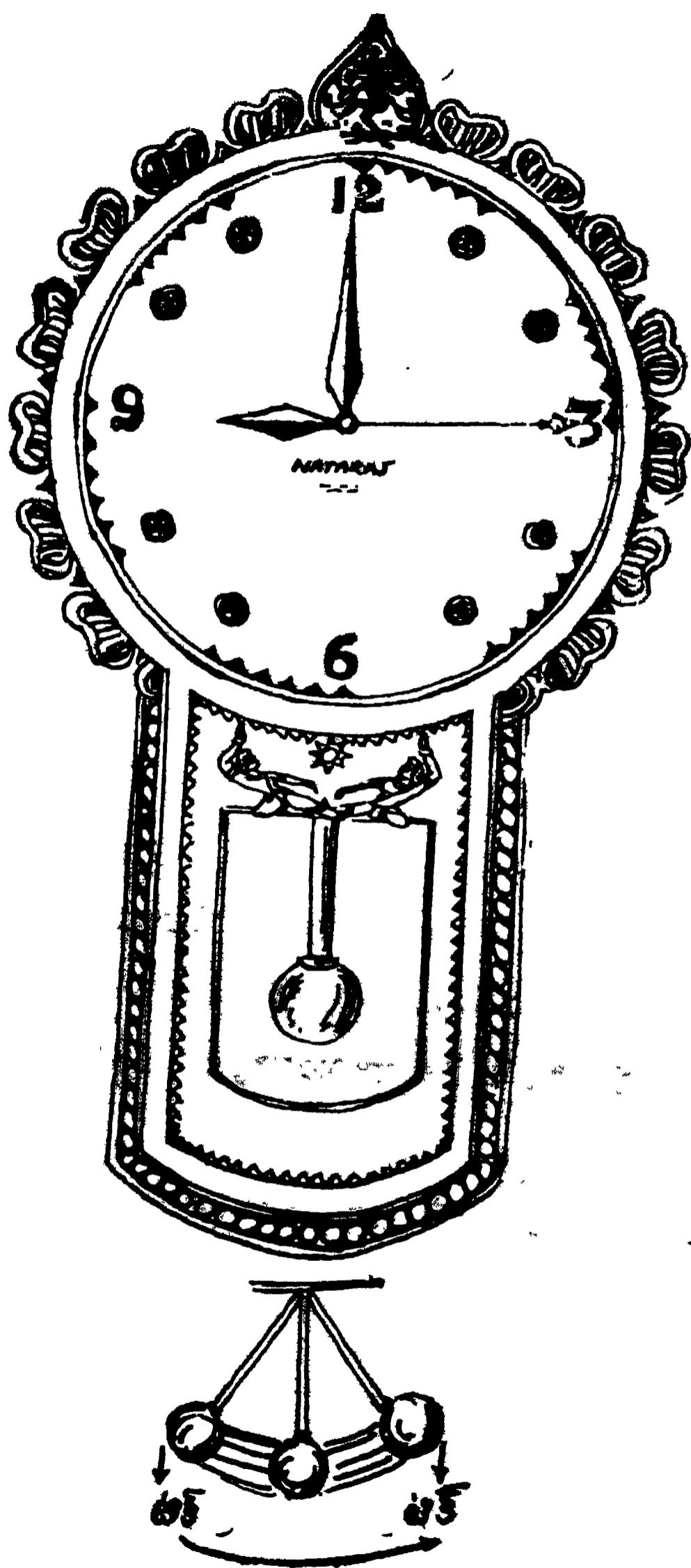
నాట్యసికి అణి మఖ్యమయింది లయ,
సృష్టిలోని ప్రతి కదలికలో లయ ఉంది,
విచే గాలిలో, ప్రవహించే నది కెరటాల్లో, సముద్ర తరంగాల్లో ఇలా ప్రతి
కదలికలో లయ ఉంది.

ఆ లయను గుర్తించే పద్ధతి చెబుతాను వినండి.
మీ ఇంట్లో గోడకు గడియారం ఉంది కదూ
ఆ గడియారం క్రింది “లోలకం” అటూ, ఇటూ ఊగుతుంది అవునా?
అది కదిలే పద్ధతిలోను గానీ, మధ్య దూరంలో గానీ మార్పు ఉండదు.
హెచ్చ తగ్గులుండవు. ఒకే విధంగా టీక్కు_టీక్కు అని అంటుంది.
అదే లయ, అంటే
అలాగే

గుజం పరుగు పెట్టేటప్పుడు వచ్చే శబ్దంలోనూ. రైలు పరుగు పెట్టి శబ్దం
లోనూ లయ సులభంగా తెలుస్తుంది.

రైలు చూడండి

చిక్క_సుక్క, చిక్క_సుక్క అని ఒకే విధంగా పలుకుతుంది. అదే లయ అంటే.
అర్థం అయిందా తమ్ముళ్ళా?
లయ లేకుండే నాట్యం లేదు.

మృదంగం

తమ్ముళ్లు :

మృదంగం అనే వాయిద్యం నాట్యసికి చాలా ముఖ్యం.

పురి ఆ మృదంగం ఎలా పుట్టిందో తెలుసుసుందామా:

శివుడు త్రిపురాషురులనే రాక్షసులను చంపి.

విజయ సూచకంగా తాండవం చేస్తుండే,

ఆయన పాదాలు తాకీ మూడులోకాలు నుండివచ్చే శభ్దాలను
బ్రహ్మ దేవుడు వినీ. మృదంగాన్ని సృష్టించి.

“తా_థి. తోం. నం” అనేలయనూ.

తకతరికిట కత అనే జంతిని

తథిగిణతోం అనే ముక్కయినీ సృష్టించి. ఆశభ్దాలను ఆధారంగా చేసి
తోలుదోలుత శివుని తుమ్మిరుడయిన వినాయకునికి నేర్చించాడు
అనాటి నుండి మృదంగం.

ఆమృదంగం నుండి. అనేక వాయిద్యాలు సృష్టించ బడ్డాయి.

చూశారా తమ్ముళ్లు:

నాట్యసికి ఉపయోగించే వాయిద్యసికి కూడా ఎంత చరిత్ర
ఉందో:

నట్టువాంగం

తమ్ముళ్లు!

నట్టువాంగం ఆంటే నృత్యానికి సరిపడగా, తాళం వేయడం నట్టువాంగం చేసేవారిని తాళధారి ఆంటారు.

సాధారణంగా నృత్యం నేర్చిన గురువే నట్టువాంగం చేస్తారు.
పాటమద్యలో, చివరనూ

తక తథిగిణతోం

తథిగిణతోం

థిగిణతోం

గిణతోం ఇలా అనేక జతులు లయకు, తాళాగికి సరిపడేలా అంటూ తాళం వేస్తారు.

నృత్యం అడే పిథానం అంతా తాళధారి పైనే ఆధారపడి ఉంటుంది. నర్తకుని కాలిలో పలికే ప్రతి శబ్దం తాళంలో పలకాలి. అందువల్ల నట్టువాంగం చేయడం కష్టం. ఈ నట్టువాంగం చేసే తాళాలు వేరు. ఒకడి కంచుతోనూ, రెండవది ఇత్తడితోనూ తయారు చేయబడి ఉంటాయి.

నట్టువాంగం లేకుంటే నృత్యప్రదర్శనం లేదు.

గౌత్రం

చెల్లాయిలూ.

“గౌత్రం” అనగా మన గొంతుకలో నుండి వచ్చిన శబ్దం. మీరు ఏదైనా నృత్య ప్రదర్శనం చూశారా?

ఆ ప్రదర్శనలో నాట్యమాడే వారిని కుడివై పున వాయిద్యాలు వాయించే వారి మధ్యలో కూర్చుని పొట పొడేవారు ఉంటారు, అవునా?

నాట్యానికి నర్తకి ఎంత ముఖ్యమో? పొట అంతే ముఖ్యం పొట అందంగా విన సౌంహనగా లేకుండే

నర్తకి ఎంత బాగా ఆడినా ఆ నృత్య ప్రదర్శనం రక్తకి కట్టదు. అందుకే నృత్యానికి పొట పొడే అమ్మాయిగానీ, అబ్బాయిగానీ తప్పని పరిగా సంగీతం సేర్చుకొని ఉండాలి.

నాట్యానికి పొడే పద్ధతి వేరుగా ఉంటుంది.

లెక్క ప్రకంఠం పొడాలి, నాట్యం అడేవారిని చూస్తూ అభినయానికి తగటుగా పొడాలి.

అప్పుడే ఆటకూ, పొటకూ ఇందం చేకూరుతుంది.

పూర్వం నెర్తకిమణులు తామే పొడుకుంటూ ఆడేవారు. ప్రస్తుతం పొడుతూ నాట్యం ఆడే నర్తకిమణులు లేరు.

సభావందనం

నాట్యం ప్రారంభించే ముందుగా,
పాట్యం ముగించిన అనంతరం సభావందనం చేయాలి.
ఇది అనాదిగా వచ్చిన ఆచారం
అయితే చెల్లాయిలూ సభావందనం అంటే ఏమిటండే?
నాట్యం చేసేవారు దేవతలకూ, గురువుకూ, తల్లిదండ్రులకూ, భూదేవికి.
చూసే పెద్దలందరికి నమస్కారించడం అంటే సభలో ఉన్న వారందరికి
వందనం చేయడమే సభా వందనం అన్నమాట.
అది ఎలా చేయాలండే?
మన హిందూ ఆగమ జాత్తు ప్రకారం ప్రక్క పేణిలో బొమ్మలు
చూడండి. అలా చేయాలి.

1వ బొమ్మ తంపై చేతులుంచి నమస్కారం చేస్తే దేవతలకు
2వ బొమ్మలోలాగ ముఖాసికి ఎదురుగా నమస్కారం చేస్తే
గురుదేవతకి, తల్లిదండ్రులకు
3మి బొమ్మలో లాగ గుండెల కెదురుగా నమస్కారం చేస్తే
పెద్దలకూ వత్తిష్ఠందన్న మాట.
చూశారు, సభావందనం చేసే నాట్య కళాకారుడు ఎంతమందికి
ముప్పుఁరం చేస్తున్నాడో.

ఆసంయుత హస్తాలు

చెల్లాయిలూ:

ఆసంయుత హస్తాలంటే ఒక్క చేతితో చూపే నాట్యంలో
ఉపయోగించే ముద్రలు అన్నమాట.

ఈవి మొత్తం 28 అని చెబుతారు.

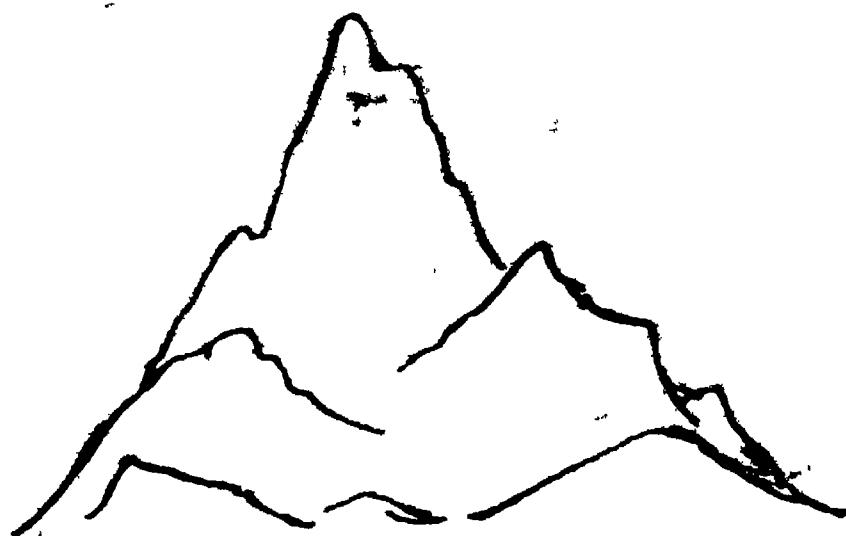
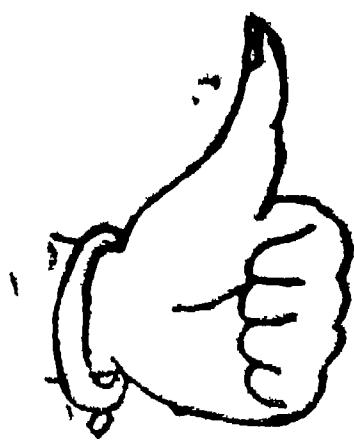
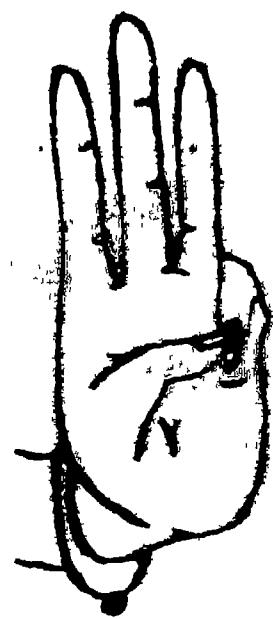
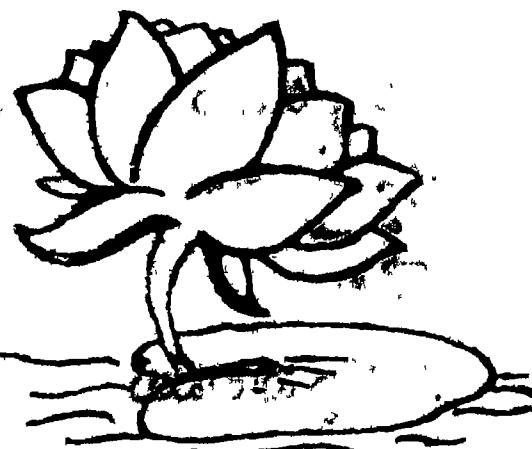
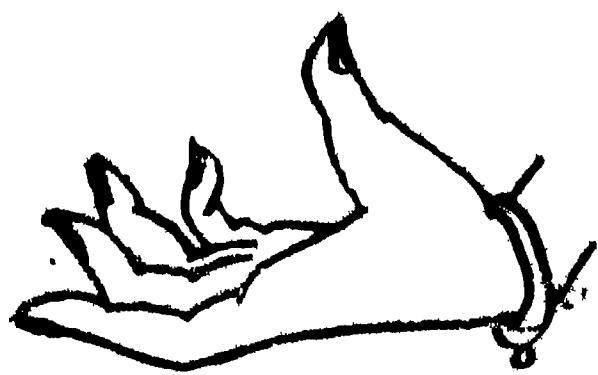
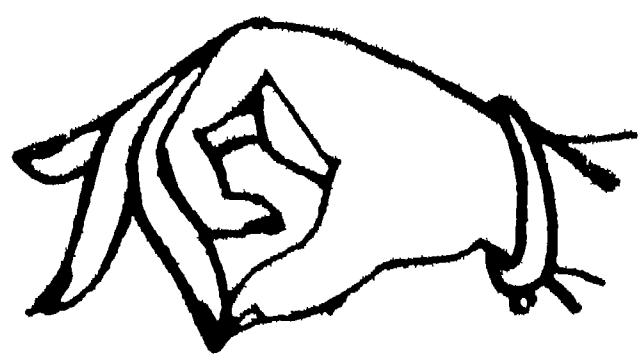
1. పతాకము	15. పద్మకోశము
2. త్రిపతాకము	16. సర్వ శీర్షము
3. అర్ధ పతాకము	17. మృగ శీర్షము
4. కర్తృరీ ముఖము	18. సెంహ ముఖము
5. మయూరము	19. లాంగూలము
6. అర్ధ చంద్రుడు	20. సోలపద్మము
7. అరాళము	21. చతురము
8. శుక తుండుము	22. బ్రహ్మము
9. ముషి	23. హంసాన్యము
10. శిథిరము	24. హంసపక్షము
11. కపిత్తము	25. సందంశము
12. కటకముఖము	26. ముక్కము
13. సూచి	27. తాప్రమచూడము
14. చంద్రకా	28. త్రిశూలము

1 బొమ్మ - కలువపువ్యి. పెట్టిన హస్తం పద్మకోశము
తుమ్మెదగా పెట్టిన హస్తం బ్రహ్మము

2 బొమ్మ - శిథిరము కొండలు అభినయించదానికి

3 బొమ్మ - త్రిశూలం శిష్టని చేతిలో త్రిశూలం

ఈ 28 హస్తాలతో అనేక రకాల ఉపయోగాలుంటాయి
నాట్యంలో ఆర్థం ఆయుధాలు:

సంయుత హస్తాలు

ఒక్క చేతితో చేసే ముద్రలు చెప్పాను.

మరి రెండు చేతులలో అభినయించే ముద్రలను “సంయుత హస్తాలంటారు.” ఇవి మొత్తం 24 ఉన్నాయి.

1. అంజలి	13. చక్రము
2. కపోతము	14. నంపుటము
3. కర్గుటము	15. పాశము
4. స్వస్తికము	16. కీలకము
5. డోల	17. మత్స్యము
6. పుష్పపుటము	18. వరాహము
7. ఉత్సుంగము	19. కూర్చుము
8. శివలింగము	20. గరుడ
9. కటవర్ధనము	21. నాగబంధం
10. కర్తరీస్వస్తికము	22. ఖట్టావ్
11. శక్తము	23. భేరండము
12. శంఖము	24. ఆవహిత్తము

ప్రక్క పేజీలో బొమ్మలు చూడండి.

1వ బొమ్మలో అంజలి – అంజే నమస్కారము

2వ బొమ్మలో గరుడ – గ్రద్ధ

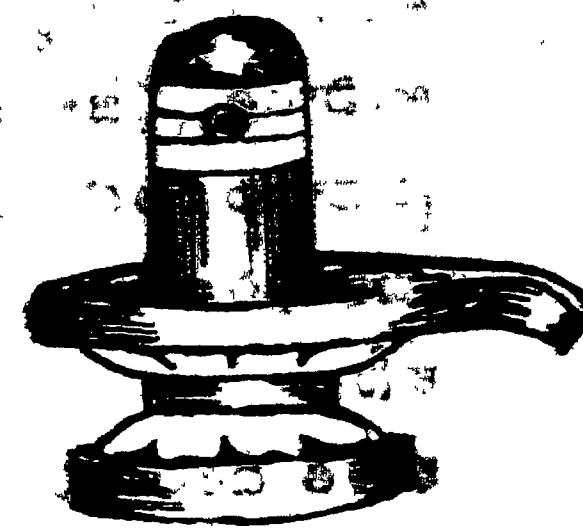
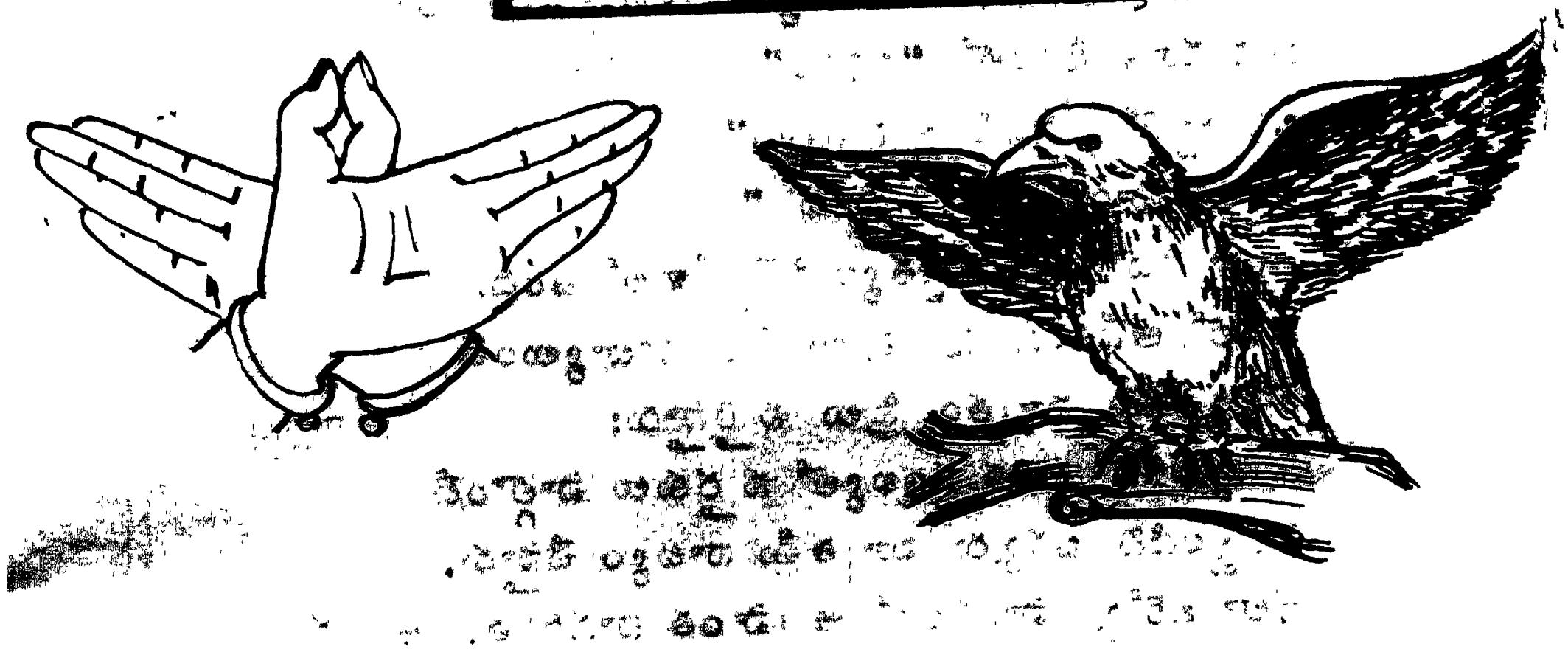
3వ బొమ్మలో శివలింగము – శివలింగము

13

006

0346

13
006
0346

భారత దేశంలో నృత్య రీతులు

తమ్ముళ్ళూ! చెల్లాయిలూ!!

ఇక ఆఖరుగా నేను చెప్పే విషయం వింటారా?

ఎందుకమ్మా అంత తొందర?

చెప్పేస్తన్నాను, సాపథానంగా వినండి.

మన ఆంధ్ర దేశంలోని నాట్యరీతులు గూర్చి చెప్పాను.

ఇప్పుడు భారతదేశంలోని అనేక నాట్య సాంప్రదాయాలు ఉన్నాయి.

వాటిగి గూర్చి చెబుతాను.

మన ఆంధ్రలో ఆంధ్రనాట్యం, పేరిణి, కూచిపూడి ఉన్నాయ్ కదూ అలాగే

అస్సాంలో “అంకియానట” అనే నాట్యం ఉంది.

తమిళనాడులో “భరత నాట్యం” గూర్చి మీకు తెలుసు.

మశయాళ దేశంలో “కథకళి”

ఉరిసాగలో “బడిస్సి నృత్యం”

ఉత్తర హిందుస్తాన్లో “కథక్”

ఇంకా “చౌ” అనే నృత్యం సిరై కేళాలో ఉంది.

విషిలో అనేకంగా పురుషులు చేసే నాట్యాలుండే

కొన్నింటిని మాత్రం త్రీలు నర్తిస్తారు!

కొన్నింటిలో అథిక సంఖ్యలో నర్తకులు పాల్గొంటి

కొన్నింటిని ఒక్కరు మాత్రమే నాట్యం చేస్తారు.

ఇలా ఒక్క ప్రాంతంలో ఆ ప్రాంత నాగరికత, ఆచారం సాంప్రదాయాలలో నాట్యాలు మారాయి.

అంతేకాక ముఖ్యంగా

ఆప్రార్థక ప్రజల అభిరుచులను బట్టి ఇలా వేరువేరుగా ప్రచారం తుయాయి.

ప్రాప్తికరంగా విషయాలు, పొందుతున్నాయి.

కానీ

భారత దేశంల్లో అన్ని నాట్యాలు హిందువులవే

భారత దేశంలో అన్ని నాట్యాలు దీవతలపై నర్తించేవే

భారత దేశంలో అన్ని నాట్యాలకూ ఆధారం నాట్యశాస్త్రమే.

అర్థం ఐయిందా చిరంజీవులు.

ప్రమాద కు

సిద్ధార్థ కు

తుది పలుకు

ఈ చిన్న గ్రంథానికి తన విలువయిన ఆశీస్మృతి అందించిన మా గురుదేవులు,
నాట్య కళా పీతామహులు “భరత కళా ప్రపూర్ణ”డా॥ నటరాజ రామకృష్ణ గారిగై
తొలిపలుకు ప్రాసిన ప్రముఖ కవి శ్రీ పదాల రామారావు గారిగై
తపోవ్యాప్తిలు సవరించిన “శాంతిశ్రీ” బోత్స్వకవి గారిగై
గ్రంథానికి వెలుగు జూచిన త్రిమతి శారదా రామకృష్ణతు
అందంగా ఆచ్చు వేసిన ఆంధ్రతీ ప్రేంటర్స్, పదాల పీరథద్రద్రరావు గారిగై
నాకు అన్ని విధాల సహకరించిన నా మిత్ర బృందానికి
హృదయ హర్యకంగా కృతజ్ఞతలు తెల్పుకుంటున్నాను.

—రచయిత

చిన్నారి తమ్ముళ్ళూ?

చిన్ని చిన్ని చెల్లాయిలూః

ఈ చిన్ని గ్రంథాన్ని చదిచారు గదూః

ఈ గ్రంథంలో ఆతిముఖ్యమయిన కొన్ని అంశాలు మీకు నాట్యంపై
తెలియ జెప్పాలనే ఆరాటంతో

మీ అందరికి అర్థం అయ్యేలా ప్రాసాను.

ఛోణాః

త్వరలో మరో కానుక “అంధుల - నృత్యకళ” అనే గ్రంథాన్ని
అందిప్పాను.

మీరు కూడా నాట్యం వేయ్యోని. నాట్య ప్రదర్శనివ్యాపి.

నాట్యంపై పరిశోధనలు చేసి హర్యావు నాట్యాలు వెలుగులోనికి
తేవాతి. నాట్యంపై గ్రంథాలు ప్రాయాతి. అదే నా ఆకాంక్ష.

ఈ గ్రంథంలో మీ సందేహాలు నాకు ప్రాసి తెలుసుకోంది.

ఈ గ్రంథంపై మీ అభిప్రాయాన్ని మీ చిన్నారి చేతులతో

ఈ అన్నయ్యకు ఒక జాబు ద్వారా తెలియజేయంది.

ఈ అన్నయ్యను మరచిపోరు కదూ.

మీ అన్నయ్య
దుర్గా ప్రసాద

మత ఛాందసవాదపురంగులు
హత్తించిన మూర్తుల తీరిది -

ఈదేశం ఏమపుతున్నా
సరిహద్దులు చెరిపేస్తున్నా
అసమర్థులు కుర్చీలెక్కి
భోక్కులుగా విజృంభిస్తే -
భవితవ్యం ఏమపుతుంది?
భారతి పరువేమపుతుంది??

సైనికులకుతప్పని మరణం
సామాన్యుల బ్రతుకుల నిధనం
నిలదీసిన వాళ్ళకు దండన
కలిసాచిన వాళ్ళకు దీవన!

ఏమపుతుందీ దేశం
ఎటు తప్పును జాతి వినాశం??
ముఖ్యరులను లెక్కించకనే
మౌనంగా జాతిని కాచే
సైనికులకు జేజే లివిగో....
అభినందన మాలిక లివిగో....

(అమరజివానులకు అష్టతర్వాణంతో)

(7.7.1999)

హృదయాంజలి

స్వతంత్ర భారతి గుండె కవాటం
పరిరక్షించే వీరజవాన్కు
అందిస్తున్నా నా హృదయాంజలి
స్మృగ్రసామృత పరిపూర్ణాంజలి!!

కరుడుగట్టేన ముష్మరమూకల
నుక్కుడగించే స్మృరచిత్తంతో
కృతవ్యానికి అంకితమౌతూ
మాత్రభూమి పరిరక్షణాకోసం-

తమ ప్రాణాలను గడ్డిపోచగా
త్వాగం చేస్తూ శత్రుమూకలను
వెదకి వెదకి యమపురికి పంపుతూ
దేశప్రజల ప్రాణాలు నిల్చుతూ
అమరవీరులై పురోగమించే
ధీరోదాత్ములు - చైతన్యత్ములు!!

నిస్వార్థంతో - నిజాయతీతో
నిష్మల్మములయి - నిర్వీతులయి
చెలరేగే మన వీర జవాన్కు
అందిస్తున్నా నా హృదయాంజలి--

కడదాకా తన కన్ననేలనే
సేవించే బహుధన్యజీవులు;
తల్లినేల్కె తనుపులు విడచే

దేశభక్తులు - పుణ్యమూర్తులు!!

వీరజవానులు ధీరమూర్తులు
మనలను గాచే వారి కోసమై
అందిస్తున్న నాహ్యదయాంజలి
స్మృగ్ర రసామృత పరిపూర్ణాంజలి!!! (18.7.1999)

దేశభక్తి

పరాయిపాలనలో

రెండు దళాబ్దులుగా కుళ్లికుతాబులయ్యాక-
సహనం ఆసాంతం చచ్చాక,
గత్యంతరం లేని పరిష్టితుల్లో
వెన్నలా

అప్పుడెప్పుడో ఉద్ధవించింది
దేశభక్తి!

ఇండియాలో

చరిత్రకాలం నుంచి
అరుదుగా లభ్యమయ్య
ఆయుర్వేద వనమూలిక ఇది!

అక్కుడోమొక్క - అక్కుడోమొక్కగా కనిపించి
అకస్మాత్తుగా

ఏమృగరాజు ఆకలిదస్పికలకో
ఆహుతి అయిపోతుంటుంది-
అంభికాలం నుంచి

అయ్యాబ్బాన్ని యుద్ధానికి రమ్మని
 అదే టెక్కిక్కలో ఆహ్వానించిన కాలం వరకు-
 భారతదేశం బల్లపురుగానే ఉంది!
 ఎక్కుడో ఒకటీ, అరా
 దేశభక్తి వృజులు మొలిచినా
 అవి విత్తనాలు చల్లకుండా
 సమూలంగా
 భూకంపానికి తలలువంచి కూలిపోయాయి!!
 కనుమర్మగైపోయిన
 వేదశాఖల్లాగ
 దేశభక్తుల ఆనవాళ్లకూడ
 మల్లీ కన్నించక పోవచ్చు-
 రాజకీయ రంధ్రిలో పడిన బడా నాయకులకే
 స్వదేశీ-విదేశీ భేదం నశించిపోయి
 అంటు-మైల అంటని నిర్వికారప్పితి
 వచ్చేసింది!
 తనపనికి అడ్డురాకుండా
 తన లాభానికి సాయపడితే
 ఏదేశీయుడైనా సరే అభ్యంతరం లేదు!
 కాశ్మీర్ పూర్తిగా అన్యక్రాంతమైనా
 వారికేం పర్యాలేదు-
 ఏఖైయేట్లేకాదు!
 ఇంకో వందేళ్ల పాలించినా
 ఇర్వై ఎనిమిది రాష్ట్రాలు

సింగపూర్తోనో, కీన్యూతోనో
 సహరాలోనో కలిసిపోయినా
 వారి సింహసనం భద్రంగా ఉంటే-
 ఏర జవానులు ఎందరీల్లినా
 శతవర్షాధిక చరిత్ర కల్గిన
 రాజవంశ్యలకు ధోకా ఉండదు!
 పేరుకు ప్రజాస్వామ్యమే అయినా
 దేశాన్ని టోకున కొనేసిన
 రాజవంశానికి
 పోష్టై దేటడ్ చెక్కమారిరిగా
 నిరక్షరమూకలు ఏఖైయేళ్ళక్రితమే
 శాశ్వత పవరుపట్టా రాసిచ్చేశారు!
 మనది
 దౌరలతరహో ప్రజాస్వామ్యం కాదు
 దొంగల తరహో
 ఏకవంశ రాజస్వామ్యం!
 ఏలునామా రాయించుకునేందుకు
 తడవ తడవకీ వేలకోట్ల ఖర్చెందుకు?
 ఎమర్జెన్సీ కీవ్నలాగ
 ఇండియా నాకు ఎప్పుడో దౌరికిందంటే పోలా?
 ఎన్నికలోక పట్టిక్ ప్రసంగు
 లాలూజీ ఎరిగిన కిటుకు!! (15.8.99)

భారత్ మాత్రకీ జ్ఞ

సరిహద్దుల రక్షణకోసం
అసువులనే త్యాగం చేసి
అమరులుగా వెలుగొందారు
కార్గిల్లో ఏర జవానులు!

చలిపులికే మాత్రం జంకక
తమ రక్తం గడ్డకట్టినా
తిన తిండీ దౌరకకపోయిన
కునుకన్నది లేనే లేక
శత్రువులను గురి చూశారు
సరిహద్దులు కాపాడారు.,
తను పుట్టిన నేల తల్లిని
సేవిస్తా కనుమూశారు!!

మీ సేవలు అజరామరము
మీ త్యాగం నిరుపమానము
మీ స్వార్థియే సంస్కరణీయం
మీ దీక్షయే ఆచరణీయం-

మీ కథలను విన్యాకయినా
మనమ్ములలో మార్పువచ్చునా?
మీ నడకను చూచాకయినా
నేతలకొక నీతి కల్పునా?

నఖశిఖ పర్యంతముగా
 స్వార్థమనే రోగం నేడు
 ప్రతిషాణ్ణ కదలిస్తోంది
 తన్నవేపే నడిపిస్తోంది!!

అయినా ఈ దేశ రక్షణే
 తమప్రాణం కన్నా ఎక్కువ
 అని చాటిన అమరజవానుల
 పంధాయే మనకాదర్శం!

అని ఎందరు ఆచరింతురు?
 తననేలను గౌరవింతురు?
 తనకోసం కన్నతల్లినే
 అమ్మేసే ఘనులే అందరు!
 పిస్తరెనా పొరుగువాడికి
 సహకారం ఇవ్వని వాడికి
 జాతీయత గుర్తు వచ్చునా?
 త్యాగం అణువైన అబ్బునా?
 ఈ దేశం నాదేనన్న
 అభిమానం పుట్టుకొచ్చునా?
 ‘‘నాదేశం కోసం నేను
 నిలబడతాను’’ను దీక్షకల్గునా?
 మన జాతికి ట్రోహం చేస్తూ
 పరజాతిని నెత్తిన మోస్తూ
 తమలాభం కోసం నడిచే
 నాయకులకు తెల్పికల్గునా?

మహానీయులు చేసిన త్యాగం

మనకెందుకు లెమైని మరచి

ఈనాడు విదేశీ వనితకు

వంగి సలాం కొడుతున్నారు!!

పరజాతీయులపట్లు

చూపించే అభిమానంలో

నిండా తమ స్వార్థమున్నది

తమలాభమే దాగి ఉన్నది-

ప్రజలేమీ తెలియని వాళ్లని

ఎటు తోలితె అటు వెళ్లారని

ఈనాయకులకు గట్టి నమైకం

తామే మొనగాళ్లని గర్వం!!

ఈ మూర్ఖత వదిలించాలి

ప్రతివారికి కన్ననేలపై

మమకారం కలిగించాలి

సైనికులుగ నడిపించాలి!!

ఆనాడే భరతమాతకు

నిజమైన స్వతంత్రదినం!

ఆనాడే జాతి భవితకు

స్వర్ణాత్మవ పర్వదినం!!

భారత మాతాకీ జై

అమరజవాన్కీ జై

(15.8.1999)

ధర్మం చెరచకు!

కురుషైత్ర రణరంగానికి
కొత్త సమీకరణాలు జరుగుతున్నాయి!
ఈ సారి పార్శ్వసారథి లేకుండానే
జగన్నాటకం రక్తి కట్టబోతోంది-
హిందూదేశంలో
మతం పేరెత్తరాదని
'లౌకిక తత్వం' అనే జగన్నాహినిని
ప్రతిపాదించింది రాజ్యంగం!
అది ఆసరాగా చేసుకుని
ఇండియాలో హరూణాలు జరిపే
మత మార్పిడులకు పోవ కితాబులు!!
ఆంగ్లం మనమైన రుద్దితే
మన సంస్కృతి సర్వనాశనం
కాగలదని ఊహించాడు
టామస్ బాబింగ్టన్ మెకాలే-
నిరుద్యోగ సమస్యపరిష్కారానికి
స్వపలంబనకు,
పారిక్రామిక ప్రగతికి
హిందూ ధర్మంలో వృత్తి విద్యలతో ఏర్పడిన
కుల కట్టబాట్లని
హరూణా సంపర్కంతో చెలరేగిన
పండిత ముఖ్యరులు

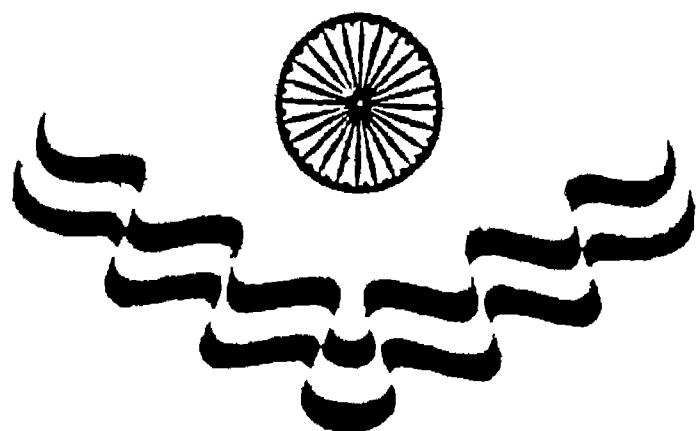
సమాలంగా నాశనం చేయాలని
 కంకణం కట్టుకున్నారు!
 వేలాది వేదశాఖల్ని
 నామరూపాలు లేకుండా తుడిచిపెట్టే
 పోష ప్రశంసలు పాందుతున్నారు-
 ధర్మసంస్కారాల్య
 సంభవామి అన్న పెద్దమనిషి
 అడ్డెన్ లేకుండా పోయాడు!
 ఆధ్యాత్మిక విధ్యారహస్యాల్ని
 అణువణువునా ఛేదించి
 పరమాత్మస్వరూపాన్ని
 సాక్షాత్కరింపజేసి
 జన్మసాఫల్యాన్ని అందించే
 భారతీయ ధర్మం
 ముష్టిరమూకల వితండవాదాలలోపణి
 కాసింతైనా నీడలేక
 నీరసపడిపోతోంది!
 వేలయేండ్లుగా యావత్త్వపంచానికి
 విజ్ఞాన భిక్ష నందించిన
 వైదిక విద్య
 పోషించే నాథుడులేక
 ఆశించే అభ్యర్థులు లేక
 అంత్యర్థిత మౌతోంది!
 దాని నందుకోలేని

మూర్ఖజాతి విలపించాలిగాని
 ఆర్వవిద్యకేం నష్టంలేదు-
 ఐహిక లాలసలోపడి
 ఆముష్మికమార్గం మరచి
 వేదభూమి విలువలు విడచి
 పనికిరాని పనులను తలచి
 పతనమయే భారతీయుడా!

 ఇకనైనా కళ్లు తెరవరా-
 నీ విద్యలు ప్రోగుచేయరా;
 నీ జాతికి విలువ తెలియరా-
 నీ మతమొక మతము కాదురా!
 సంకుచితపు నీతికాదురా!!
 పదిమందికి పరమాత్మనితో
 సన్నిహితం కలిగించేదిరా-
 శాశతత్త్వం తెలియని మూర్ఖులు
 నిందిస్తారది సరికాదురా!

 పైందవమొక ధర్మమార్గము
 సహానంతో నిండిన దుర్గము
 ఓర్పుకు ఒక పాద్మంటుంది-
 శ్రుతి మించితే మని చేస్తుంది!!

(జూన్ 1999)

మహాత్మలు కండి!

రఃరోజుల్లో

మహాత్ముడు కావటమంట
మాటలతో అయ్యేపనికాదు!

సాక్షం లేకుండా

మర్దనైనా చెయ్యాలి
సారాకాంబ్రాక్షచేసి

కోట్లైనా గడించాలి!

మర్మీమిలియనీరో

బ్లూడీ మర్దరరో మాత్రమే

మహాత్ములు కాగలరు-

ప్రజాసేవ చెయటమంటే

బాలగంగాధరతిలక్లా కాదు!

భగత్తసింగ్లా కాదు;

ఏ విదేశీపనిత బొమ్మనో

డారేగించి

దండిగా ఓట్లు దండుకుని

విడవకుండా

అధికార కుర్చీకి అతుక్కుపోతే

బోలెడు ప్రజాసేవ చేసినట్లు!!

అటువంటి వాళ్లకి

పద్మభూషణాలు, భారతరత్నాలు

బొచ్చెడు బిరుదులు - భోషణాం రూపాయలు!

ఒకవేళ ఏ శనిగ్రహమైనా తన్ని
 ప్రజాప్రాతినిధ్యం లభించక పోయినా ఫర్యలేదు!!
 పైవాడి అనుగ్రహం ఉంటే
 పైరవీ చేయగల సత్తు ఉంటే-
 ప్రజల సామ్యు తినటానికి
 ఏదోగుమ్మం ద్వారా
 లైసెన్స్ బిల్లకట్టి లోనికి పోనిస్తారు!
 ఇక నీ ఆకలికొద్దీ తినొచ్చు-
 మహాత్ముడిని కావోచ్చు;
 ఇక్కడ ఏదీ ఎవరికీ తప్పుగా అనిపించదు-
 వందలకోట్ల జనాన్ని
 నీతిమార్గంలో పెట్టగల ఏజెంట్
 ఎప్పుడో చచ్చిపోయాడు-
 కనుక
 నిర్భయంగా నువ్వుమహాత్ముడిని కావోచ్చు!

(జూన్ 1999)

మతతత్త్వవాదం

భగవద్గీతను ఉటంకించినా
 రామాయణానారం పలికినా
 పక్కామతతత్త్వంగానే
 పలువురు పేర్కొంటారు -
 మనదేశం లౌకిక రాజ్యం

కులభేదం లేదంటారు
 మతఫ్మూషలు వద్దంటారు
 అంతో సమమేనంటారు;

 అయినా ఒక చిన్నరహస్యం
 కొందరు అధిక సమానం
 కొన్నిమతాలే ప్రాణం
 వారిని ఏమన్నా ఊర్జోం!

 మైనారిటీ రక్షణ కోసం
 మతస్వేచ్ఛను కల్పిస్తున్నాం-
 ఈకొంచెపు మేలిముసుగులో
 మతమార్పిడులను గమనిస్తున్నాం...

 నానాటికి హిందూ సంస్కృతి
 నీరసపడి నశియిస్తోంది-
 పాశ్చాత్యల ధనబలమతమే
 తీవ్రంగా వ్యాపిస్తోంది!
 ఇన్నేళ్ల పైందవభూమి
 క్రైస్తవముగ మార్పు చెందుతూ
 కనిపెట్టే నాధుడులేక
 చైతన్యం కోల్పోతోంది-

 ఆ మతమని నిరసనకాదు
 ప్రజ్ఞాన్యత భగవత్తత్త్వం
 బోధించిన హిందూ జ్ఞానం
 నశియిస్తే తప్పదు నాశం!!

వేదాన్తపుసారం తెలిసి
 విజ్ఞతతో ప్రవచించగల
 పండితులే కర్మవైపోగా
 అన్యమతం వచ్చేస్తోంది-
 నీతి నియమాలు విధించి
 ఆధ్యాత్మక సంపద పెంచి
 న్యాయం ధర్మాలు వచించి
 ఏ మానవమాత్రునికాక
 నిజమైన దేవుని గూర్చి
 బోధించిన హిందూతత్త్వం
 సంఘానికి నేడు అవసరం
 లేకుంటే తప్పదు పతనం!!

(జూన్, 1999)

సనాతనం

సనాతన హిందూ ధర్మం
 చాదస్త్రాల కలగూరగంపకాదు;
 సత్యాన్వేషణ చేసి
 సంఘానికి బుజు ప్రవర్తనను
 నైతిక విలువలను
 ప్రసాదించిన మహానీయ తత్త్వం!
 మనిషి మనుగడకు అవసరమైన
 సకలసౌకర్యాలను అమర్చిన
 సాంస్కృతిక వైభవమిది -

సంకుచితత్వాన్ని దరిచేరనీయని
సువిశాల దార్శనిక సహాన సంపన్మం!!

అబద్దాలు - అన్యాయాలు
కుట్టలు - కూహకాలు
కుహనా మానవీయత
సంకుచిత - సంక్షోభ్యత
ఇవెన్ని -
పాశ్చాత్యల రాకతోనే
ఈ కర్మభూమికి దాపురించాయి!
సనాతన ధర్మాన్ని కలుషితం చేశాయి;
స్వచ్ఛమైన అలనాటి హిందూతత్వాన్ని
విజ్ఞతతో ప్రభోధించే విష్ణవమూర్తి కరువై
ఈనాడు
'మతం మత్తుమందు' అనే స్థితికి చేరింది!
ఒక వివేకానందుడు - ఒక రామకృష్ణుడు
ప్రభవించి ప్రభోధించినవేళ
ఈదుష్టశక్తులన్నీ
నవరంగ్ర విచ్ఛిత్తితో నిశ్చేష్మమయ్యాయి;
నిర్వీర్యమైన పైందవ జాతి
నిర్లజ్ఞగా నేడు
పాశ్చాత్యమత వాదానికి
ప్రణామిల్లి, పాదాలు కడుగుతోంది;
జాతికి పట్టిన నిర్లిపపీశాచి
పరాధీనత వైపు పరుగులు తీయస్తోంది;

పంచాష్టరి కౌందరి ముందర
 వంచాష్టరిగా పరిగణింపబడుతోంది -
 సంస్కృతాన్ని తుడిచేశారు
 పైశాందహాన్ని అణిచేశారు
 ఆంగ్లభాష రుద్దించారు
 క్రైస్తవాన్ని ప్రాకించారు
 ధర్మబుద్ధి తోలగించారు
 కషటబుద్ధి నేర్చించారు
 బానిసలను గావించారు
 బ్రతుకు తీరు మార్చించారు
 ఈ స్వతంత్ర్యం ఒక డోల్ల
 ప్రజాస్వామ్యమొక కల్ల
 జాత్యభిమానం కన్న
 బానిస బుద్ధేమిన్న-
 ఇంకే మగునీ దేశం?
 ఏమిచ్చును శుభ సందేశం??
 సంస్కృతపు చేవ నశిస్తే
 నిస్తేజం మను వరిస్తే
 మనజాతికి పరువేముంది?
 విజ్ఞానపు బరువేముంది?
 కలగాలి జాత్యభిమానం-
 మారాలి బ్రతుకులవైనం;
 రావాలి నూతనతేజం
 తెలియాలి మనముల నైజం!!

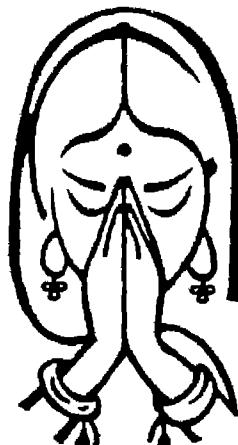
(ఆగష్ట 1999)

పవిత్ర భూరతి

అగ్నిచుట్టూ ధూమం లాగ
 నాపవిత్ర భరత భూమి చుట్టూ
 ఎన్నో కశ్యలాలు కమ్ముకుంటున్నాయి-
 అయినా ఎప్పటికప్పుడు గంగాజలంతో
 నా జన్మభూమి పునీత అవతూనే ఉంది!
 అండర్గ్రాండ్ డ్రైవేజీ
 అన్నిరంగాలనీ కలుషితం చేస్తున్న
 ఆ సేతు శీతాచలపర్యంతం ప్రభవించిన
 ధార్మికాషధులు
 సకల వ్యాధుల్ని నివారించి
 సంస్కృతిని కాపాడుతున్నాయి!
 వేలయేండ్ల చరిత్రకల్గిన యా ధర్మాశ్చైతం
 ఎన్నోకురుశ్ఛైతాల్ని చూసింది;
 ఎందరెందరో అంభినామధేయుల్ని
 జయచంద్రులని, నైజాముల్ని
 ప్రజల ధనమానప్రాణాల్ని విందారగించిన
 మనష్యకారుల్ని చూసింది!
 అయినా-
 ఇక్కడ భూ కంపాలు రాలా;
 ఇటువంటి గంజాయి మొక్కల్ని గుంజేయటానికి
 ఎటువంటి ప్రభయాలూ సంభవించలా!
 దేవదేవుడు ఇప్పటికీ మరో అవతారం ఎత్తలా!

గంగ ప్రవహిస్తున్నంతకాలం
 భారతీయులకి
 కశ్మీరభయంలేదు
 సాఙ్ఘాత్కా ఆనాటి దుర్యోధనుడు, రావణాసురుడు
 ఇద్దరూ ఒకే అంశతో పుట్టుకువచ్చినా-
 పరోపా జాతీయులందరూ
 ఏకాంశరూపులై మళ్ళీ పాలకులుగా వచ్చినా-
 మన భారతం చెడదు!
 చెడే స్వభావం కలిగి ఉంటే
 ఎప్పుడో దానికి చేటుమూడి ఉండేది!
 బంగారానికి చిలుము పట్టువట్టు
 పవిత్ర భారతికి నాశనం ఉండదు!
 ధర్మానురక్తి కలిగిన
 కర్మానుసారి ఒక్కడున్నంత వరకు
 మన కర్మాభూమిని కబించే
 ఫ్యూరకలి ఆటలు సాగవు;
 ఎప్పటి కప్పుడు మహాదేవుడుదయిస్తుంటాడు-
 భారతి పవిత్రతని కొనసాగింపజేస్తాడు!!

(సెప్టెంబరు 1999)

+ 26